

Izhaja ob četrtkih
Uredništvo in upr. v Ljubljani, Dunajska c. 29/1. Pošt. predal 345 Rač. pošt. hran. v Ljubljani 15.393.

DRUŽINSKI TEDNIK

ILUSTROVAN T E I D N I K I Z A P O U K I N Z A B A V O

Posamezna številka 2 Din
Naročnina 1 leto 80, 1/2 leta 40, 1/4 leta 20 Din. V Italiji na leto 40 lir v Franciji 60 Fr., v Ameriki 2 \$.

IV. leto

V Ljubljani, o božiču 1932

Štev. 52

BOŽIČ

Bilo je na sveti večer. Komaj sedem let mi je bilo in prav dobro se še vsega spominim. Nestrpno sem čakal prihoda Božička. Koliko sem od njega pričakoval in koliko stvari sem ga prosil, ko sem mu pisal dolgo otroško pismo z velikimi okornimi črkami! Trdno sem bil prepričan, da se mi bodo vse želje izpolnile, zakaj takrat še nismo vedeli, kaj je kriza, in zato je bilo dosti prazničneje v naših dušah kakor danes.

Spominim se, kako sem stal pred odprtimi vrati sobe, kjer je bilo postavljeno božično drevesce, bajno razsvetljeno z nešteti svečkami. Na drevescu so viseli okraski v pisanih mavričnih barvah in potem štiri ali pet raketice, ki so iz njih na vse strani prasketale srebrno iskrece se zvezdice.

Stal sem s široko odprtimi očmi, ves strmeč nad toliko lepote, in dolgo je trajalo, preden sem se zbral in pogledal, kaj mi je namenil Božiček: ponosen lesen konj je stal ravno pod jelko, in zraven njega trobenta, lesena puška, obleka s prvimi dolgimi hlačami, in čevlji... vse to samo zame.

Nisem se mogel nagledati vseh teh stvari. Preveč je bilo, dosti več, kakor sem upal.

Tisto noč sem sanjal o Božičku, kako s svojim velikim in težko obloženim vozom pelje darove za otroke. Voz je bil prepoln lesenih konj, ravno takšnih, kakršnega sem tudi jaz dobil, in pušk in trobent in žog. Kjerkoli se je ustavil, sem videl otroke, kako molijo, in sobe z velikimi jelkami, vse v svečkah, in pod njimi darove za deco.

*

Vsega tega sem se spomnil, ko sem šel te dni po Miklošičevi cesti. Bilo je okoli sedmih večer. Sredi pločnika je stal deček, star komaj osem let. Bil sem že skoraj pri njem, pa vendar še nisem vedel, kaj počne. Ali koga čaka ali prosi miloščine?

V roki je imel torbo in oblečen je bil v staro, obrabljeno obleko. Njegov obraz je bil blede, skoraj prsten. Zakaj je stal na pločniku? Ali je koga čakal ali je vbogaime prosil?

Proti nikomur ni iztegnil roke, za nikomur ni tekel, nikogar ni nagovoril. Stal je sredi pločnika, otožen in zamišljen. Deček, sam sredi pločnika, deček s prstenim obrazom in lačnimi očmi.

>Ali vbogaime prosiš, mali?< sem ga vprašal. Zakaj sem ravno njega ustavil, še zdaj ne vem. Nekaj je bilo na tem dečku, kar me je vleklo k njemu. Mogoče njegov pogled.

>Da, vbogaime.<

>Ali oče nima službe?<
>Nimam očeta. Pred osmimi meseci mi je umrl.<
>Torej te mati preživlja?<
>Mati je v bolnici, je brezizrazno odgovoril tihi dečkov glas.
>Kdo pa potem zate skrbi?<
>Stara mati v Mestni jami.<
>Ali še za koga drugega skrbi?<
>Še za šest bratov in sester.<

Dal sem mu dva dinarja. Deček me je pogledal s širokimi očmi, kakor da ne more verjeti. Nemo, brez besed je stal, zamišljen sredi ploč-

nika, v svoji obrabljeni obleki in z bledim obrazom.

Takrat sem se spomnil svetih večerov, ki sem jih doslej še zmerom tako lepo in slovesno obhajal doma, pri svojih, daleč od bede in trpljenja. Svetih večerov, polnih sijaja in veselja, in božične pesmi.

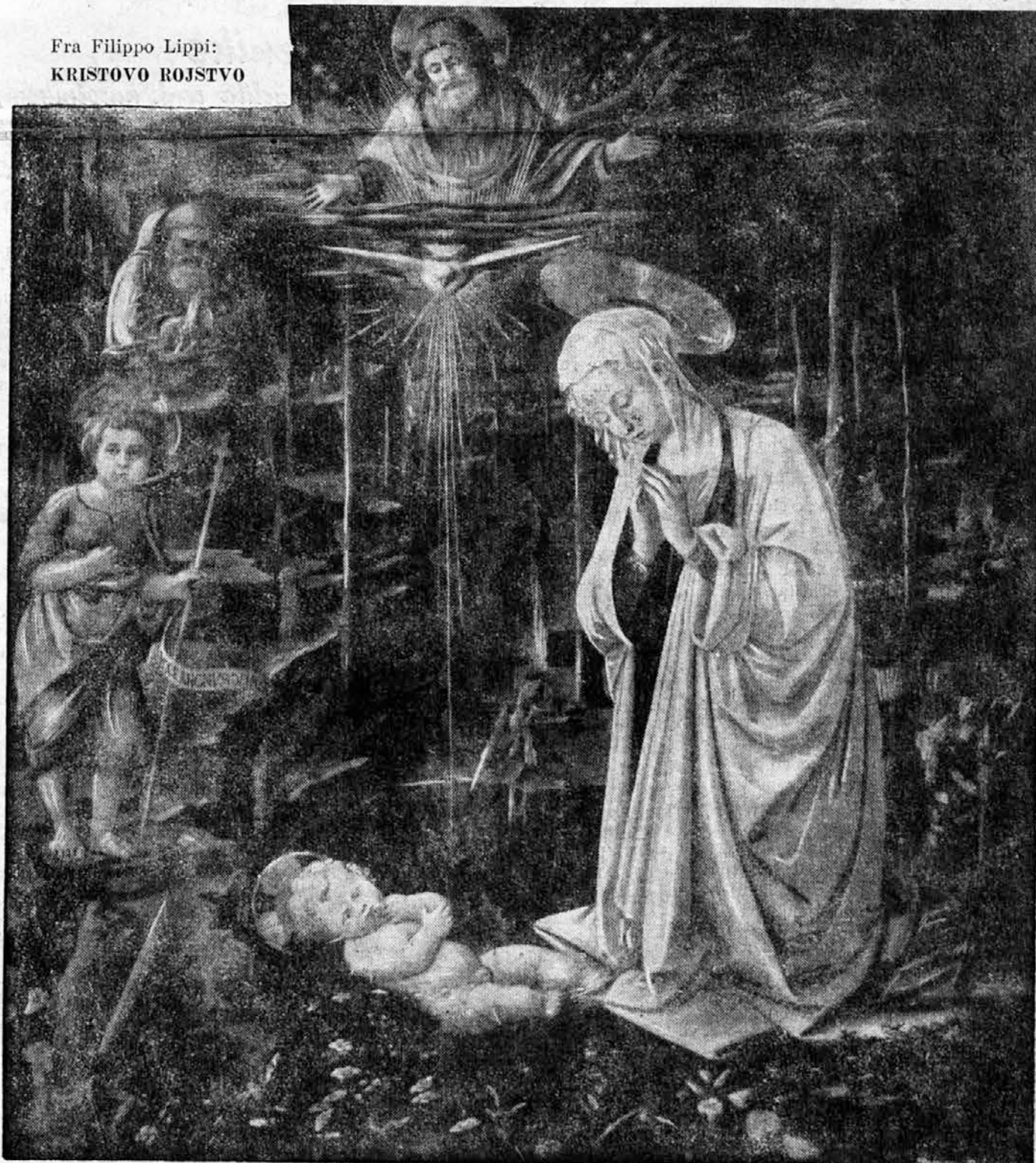
In pomislil sem na tega izstradanega dečka in na njegovih šest bratcev in sestric iz Mestne jame, ki jim še nikoli ni bilo o božiču lepo, in pred katerih stanovanjem se ne bo ustavil božični voz.

Morda pa se motim. Morda bo katera dobra roka tudi v to hišo prinesla vsaj drv in hrane, nogavic in sraje... In to bi bilo sedmim bratom in sestram dosti, dosti, zakaj skromne so njihove želje. In tudi v njihova srca bi prišel božični mir in z njihovih ustnic bi se oglasila božična pesem:

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Hugo Kern

Fra Filippo Lippi:
KRISTOVO ROJSTVO

Sveti trije kralji

Božična zgodba. — Napisala Katica Donny.

»Ali se ti ne zdi brezsrčno puščati otroke poslednjo adventno nedeljo čisto same? Le poglej jih, Milan, kako hrepeneče gledajo skozi okno.«

Inženjerjeva žena se je sklonila iz avta in pogledala gor proti otroški sobi.

»Preveč si sentimentalna, Anka. Čez eno uro morajo biti otroci že tako ali tako v postelji, razen tega pa imajo se dosti jabolk in orenov, in — MINO.«

Gospa Anka si je v ugovor dovolila še majnen vzdihnijaj. V mislih ji je bil Francek, najmlajši: siromacek bo moral zaspati brez njenega večernega poljubca.

»Siromacek« je odtrgal od pritiskanja na šipo sploščeni nosk od okna. »Hvala Bogu, da sta vendar že šla. Strasno dolgo je trajalo, preden se je mama oblekla.«

»Pri damah je zmerom tako«, je učeno pripomnil Karel, najstarejši, »zato pa mora iti pri nas toliko hitreje. — Brž, Peter, stopi po klavirsko pregrinjalo, obenem pa prinesi še nočno srajco s papanove postelje.« Potlej je pokleknil pred zrcalno omaro in poiskal v njej vsakovrstnih stvari: zamorsko krinko, dve beli bradi in dve kroni iz zlate lepenke.

»Kje pa je moja krona?« je vprašal Francek.

»Ti si zamorec. Zamorski kralji nimajo takih kron kakor midva, ki sva belokožna kralja. Ti pa bi lahko vzeli stari Petrov bobenski obroč. Sicer je že ves zveržen, a zate bo kakor za nalašč. Pravi zamorski kralji nosijo samo zveržene krone.«

Karel Veliki se je zavil v brokatno pregrinjalo in se opasal s Francovo konjičkovo uzdo. Peter se je oblekel v papanovo nočno srajco in si prepasal mamino tulasto ruto. Francek sta ogrnila s starim rdečim plaščem, ki sta ga našla v nekem zaprašenem zaboju, mu privezala na obraz zamorsko krinko in poveznila na glavo Karlovo črno baskovsko čepico. Globoko na tilnik sta mu jo potegnili, da ne bi najmanjši plavi koder pokukal izpod nje. Za vsak slučaj sta mu dala še papanove črne usnjate rokavice, če bi iz pozabljenja pokazal roke. »Ceprav ne boš imel drugega dela, kakor da boš molčal in se delal strašnega«, je pripomnil najstarejši.

Preden sta se oba starejša okrasila s kronama in bradama, sta pogledala na hodnik in prisluhnili. »Mina?«

Mina je bila že pri hišnih vratih. »K sosedovi Mici moram skočiti — nekaj bi jo rada vprašala za stran perice, pa bom takoj spet nazaj. Glejte, da mi boste pridni.«

»Perica...« Karel Veliki se je zasmejal. »Takoj spet nazaj, haha! Najmanj eno uro bo klepetala z Mico. — Še bolje! Nam vsaj ne bo treba po velikem ovinku čez razsvetljeno cesto; kar čez vrt jo uberemo, pa smo takoj v Vegasti ulici.«

V Vegasti ulici je bilo tema. Niti pri čevljarju Možini ni bilo luči.

Smuk — smuk — smuk — — gori po stopnicah k svétnikovim. »Brž, Francek, nekdo prihaja!«

»S krinko ne morem tako hitro hoditi kakor vidva, ki imata samo brado na obrazu.«

Karel je malega hitro potegnil s seboj v vežo. Mrak, visoke, stare

omare — le ena edina oljnata leščerba na zidu. Gospa svétnica je povsod, kjer je le mogla, skoparila.

Ravno je prihajala po stopnicah. »Clovek mora res za vse sam skrbeti. Le kje tiči spet Liza! Že pet minut ji zvonim, naj mi prinese lipovega čaja! Kakopak, zadremala je spet, ali pa čepi pri Kantorjevih pri radiju. Ne, to se mora nehati! Liza! Liza!...«

»Naravnost iz nebes prihajamo — Svétnico je zasukalo na petah. Pogledala je proti hišnim vratom. Posastno so se v medli luči svetlikale tri pisane postave.

»Kaj... kaj pa naj... kaj pa naj spet to pomeni?«

» — — — Vam lepo pravljico pri- našamo — — —«

Stara gospa je bila zdaj že v veži. Kdo neki se je upal brez dovoljenja vdreti v njeno mirno hišo? Treba bo napraviti temeljito preiskavo!

» — — — Ni lepše pravljice na sveti — — —« je trojica nemoteno pela dalje.

Toda ko se je pojavil strogi obraz stare gospe tik pred zamorskim kra-

»In zakaj, cenjeni moji trije kralji?« je stara gospa še strože vprašala.

»Ker si tako skopa!« je ušlo zamorskemu kralju.

»Pst!« Karel Veliki mu je zamašil usta. »Ker se bliža sveti večer — in ker mora človek pokazati dobra dela...«

»Ker se bliža sveti večer — hm, hm. Povejte, ali poznate nemara inženjerja Koletiča?«

Karel Veliki je iz opreznosti pritisnil dlan na Francovo zamorska usta. »Koletiča? — Koletiča? — «

»Da, na glavnem trgu stanuje in ima tudi tri take dečke, kakršni ste vi.«

»Aha — Mozetiča mislite — — — peka Mozetiča — — —«

»Kakšnega Mozetiča — Koletiča! Vidite, k njegovi ženi morate iti — ona je v odboru za prireditev božičnice siromakom in potrebnim — pri njej boste gotovo kaj dobili.«

»Poskusili bomo — se je obotavljaj Karel Veliki.

Vesele božične praznike

*želita cenj. naročnikom,
čitateljem in insecantom
uredništva in uprava*

ljem, se je le-ta skrtil za Karlom Velikim, in zdaj se je slišalo le še iz dveh ust:

» — — — Jo moramo še vam zapeti.«

»Na,« je rekla svétnica in potegnila Petra za belo bombažasto brado, »odpeli ste že — kaj pa imate še drugega povedati?«

»O,« je rekel Karel Veliki z izpremenjenim glasom, ki je bil zdaj visok, zdaj spet globok, »še marsikaj. Tako na primer, da leži pri čevljarju Možini stara Jedrt bolna in da potrebuje jedi in tople obleke. In da ima krojač Marinšek že sedem tednov hud kašelj. In da imajo pri Milavčevih na nabrežju preveč otrok in premalo denarja. In da Žgančkov Matijče, tisti, ki ni čisto pri pameti, strašno rad kadi, pa nima tobaka.«

»Tak tako,« je rekla gospa svétnica in napravila srdit obraz. »In kdo vas je poslal ravno k meni, da mi to poveste?«

»Jezušček,« je rekel Peter z visokim glasom.

»Božiček,« je globoko odvrnil Karel Veliki.

»Ljubi Bog,« je zašepetal Francek, zamorski kralj.

Svétnica je odprla hišna vrata in potisnila trojico ven. »Tule okoli morate iti — mimo čevljarja Možine — pa pozdravite gospo inženjerjevo v mojem imenu.«

Karel Veliki je zabavljal. »Ti si nam vse pokvaril, Francek! Le zakaj si ji rekel, da je skopa!«

»Če je pa res!«

»Potem bi ji še manj smel reči. Zdaj se bo jezila in morda nas še pri starših zatoži. Če hočeš od slabih ljudi kaj dobiti, moraš ravno nasprotno reči: da so dobri.«

»Meni se ta ženska ne zdi dobra.«

»In ali ti mar nisem še posebej rekel, da ne smeš drugega početi kakor molčati in se strašnega delati?«

»Strašnega se delati — zraven pa še ne bi smel reči, kar je res — «

»Zdaj se pa še emeri, da mi krinko razmočiš! Kar je strašno, je dosti lepše kakor tisto, kar je lepo, zapomni si!«

Mina jim je planila pri hišnih vratih naproti. »Paglavci, da vas sram ni! Na smrt sem se prestrašila. In dragoceno pregrinjalo vse zamazano, in nočna srajca takisto! — Staršem vas zatožim!«

Pisalni stroj Woodstock

je v Ameriki najbolj iskana znamka. Tudi v Jugoslaviji, zlasti v Ljubljani, jih je že precej v rabi. Vsi se pohvalno izražajo o njem.

Generalno zastopstvo:

TIPKA, družba z o. z., LJUBLJANA
Gledališka ul. 8. - Tel. št. 29-70

»Kar zatožil!« je rekel Karel Veliki. »Mi bomo pa povedali, da je bil zadnjič neki možak pri tebi v kuhinji.«

»Možak?« Mino je zalila kri. »Moj brat ni, možak, zapomni si!«

»No, potem bomo pa samo povedali, da te je tvoj brat poljubil in ti rekel sladka Minica.«

»Tega ne boš povedal, angelček.«

»Tudi če še večkrat tako odidemo z doma?«

»Tudi če še večkrat tako odidete z doma.«

»Prisezil!«

In Mina je prisegla — na valjar, ki ga je ravno imela v roki — — —

Bilo je že dosti po polnoči, ko sta se inženjerjeva vrnila domov. Gospa Anka ni niti posebno tiho stopila v otroško sobo. Vsi trije so že spali.

»Poglej jih, Milan, moraš jih še enkrat pogledati. Ti nedolžni obrazki! Gotovo sanjajo o božiču.« In poljubila je spečo dečo in po prstih odšla iz sobe. Pri vratih pa je stopila na črno moško rokavico, ki je ležala na tleh.

»Kaj pa je to?« se je začudila. »Kako pride Milanova žalna rokavica sem?«

Toda še bolj se je čudila, ko so ji drugo jutro prinesli zavoj toplega perila in večji denarni znesek, ki ga ji je poslala gospa svétnica. Za mestne siromake, je bilo napisano na posetnici.

»Čudno,« je rekla, »zelo čudno, saj svétnica drugače ni taka...«

Muzikalična kuhinja

Američani so iznašli spet nekaj novega: radio, ki kuha! V Pittsburgu so že razstavili prve vzorce. V območje žarkov so dali klobaso in jo skuhalo. Westinghouse-Electric-Company, lastnica novega izuma, je po svojih zastopnikih objavila, da bo v bodočnosti ogenj nepotreben. Kuhanje na daljavo bo najnovejši tehnični čudež, ki bo razburkal svet, kakor nekoč gledanje in poslušanje na daljavo.

Za sladkuse se obeta raj. Pripravljanje najbolj okusnih jedi z glasbo, ki se bo njihovim občutkom prilagala, bo novo polje, kamor bodo znanost, estetika in kuharska umetnost kar planile. Nove, doslej neslutene možnosti zaslužka se obetajo: muzikalični kuhar, kuhajoči dirigent. Nove jedi bo treba izumiti: beefsteake à la Meyerbeer, Wagnerjevo pečenko, trubadurjevo gnjat in še marsikaj. Kuhali bodo klasična in moderna četrtlonska kosila, skratka naša domišljija bo dobila nova, neomejena polja za udejstvovanje. Najpametnejši bodo slavljeni. Milijonarji postanejo. Le kdo bo začel?

Smrt v „omarici za potenje“

Strahote mučenja ameriških kaznjencev. — Umor kaznjence Maillfretta pred sodiščem.

Te dni se vrši v ameriškem mestu Jacsonvillu senzacionalen proces proti kapitanu Georgeju Coursonu, ravnatelju kaznjenske kolonije v Floridi in kaznjenskemu pazniku Solomonu Higginbothamu. Obtožena sta, da sta dvajsetletnega jetnika Arturja Maillfretta tako dolgo mučila, da je umrl. Maillfrett je bil zaradi poizkušene ugrabljenja v Newyorku obsojen na devet let prisilnega dela. Iz kaznilnice je skušal pobegniti, pa so ga vlovili, in zaprli v temnico, kjer je presedel dva dni ob kruhu in vodi. Po dvadnevem postu so ga postavili v tako imenovano »omarico za potenje«. To je ozek lesen zaboj, v katerem se kaznjenec komaj gane. Roke in noge mu zvežejo, okoli vratu pa mu ovijejo težko debelo vrv, ki mu ne da, da bi počepnil ali si kako drugače olajšal položaj. Potem nesejo »omarico za potenje« na polje in izpostavijo tam kaznjence tropskemu floridskemu solncu.

Ko so po desetih urah odprli »omarico za potenje«, so našli kaznjence Maillfretta mrtvega. Verjetno je, da je od slabosti omedlel ali pa da se je skušal sesesti ali počepniti, pa se mu je težka vrv zadrnila okoli vratu in ga zadušila. Kapitan Courson in paznik Higginbotham sta v preiskovalnem zaporu in po vsej Ameriki je zavladovalo veliko ogorčenje proti takim metodam mučenja jetnikov. Z vseh strani so se tudi oglašili protesti proti policijskim metodam zaslišavanja »tretje stopnje«. Wickershamova komisija je podala ameriškega kongresu obširen zapisnik o strahotah in mučenju v ameriških kaznilnicah. Počasi je prišla resnica tudi poklicanim činiteljem na ušesa; uvedli so takoj strogo preiskavo in zdaj je že več odgovornih oseb pod ključem.

Pri razpravi sta izjavila obtožence, da se ne čutita kriva. Zatrjujeta, da je izvršil Maillfrett samomor. Pred preiskovalnim sodnikom pa sta izjavila, da je Maillfrett podlegel osla-

belosti. Med drugim tudi trdita, da je bil Maillfrett izredno trmast. Da je baje že enkrat poskušal pobegniti iz zaporov in da je z zvezanimi rokami preplaval reko, ki teče mimo kaznilnice.

Državni pravdnik je dal zaslišati celo vrsto prič, ki so povedale, kakšne razmere vladajo v kaznilnici. Priče so trdile, da ni bil Maillfrett prvi, ki je izdihnil v »omarici za potenje«.

Mnogo kaznjencev, belcev in črncev, so za najmanjši prestopok postavili v »omarico za potenje«, da se miso nikoli več živi vrnili; če je pa kdo te strašne muke vendarle živ preстал, je bil zdravstveno uničen za vse življenje.

Na podlagi teh izjav je predlagal državni pravdnik za oba obtožence smrtno kazen.

Obsodbe pričakuje vsa Amerika z napetim zanimanjem. **

Življenjska tragedija pesnice

Pred kratkim se je vselila v hotel »Great Western« v angleškem mestu Paddnigtonu neka dama, ki je v prijavnici napisala, da se imenuje gospodična Sheppard iz Folkestonea. Drugo jutro so jo dobili mrtvo v kopalnici v kadi. Vprašali so po njenih domačih v Folkestone, toda od ondod so jim sporočili, da dame tega imena ne poznajo. Nadaljnje policijske poizvedbe so spravile na dan zanimivo dejstvo, da je bila samomorilka 31 letna pesnica Lilian Scrivings in da se za njeno smrtjo skriva pretresljiva življenjska tragedija.

Honorarji, ki jih je dobivala, so bili premajhni, da bi bila mogla od njih živeti. Da bi si lahko privoščila nekaj razkošja, ki je zmeraj po njem

Poravnajte naročnino!

Ako se nekaj prismodi . . . čistilka Vim to hitro očisti!

V. J. 7-32

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Ako se enkrat res nekaj prismodi . . . lonec se zamaže in začrni — tedaj se šele vidi, kaj more VIM VIM za trenotek odstrani nesnago, ker vsebuje milo. VIM ne praska in ne pušča nikakih sledov.

hrepnela, je zašla na kriva pota. Okradla je neko bogato damo, toda njen zločin so odkrili in jo zaprli. Ko so jo izpustili, se je preselila na Škotsko. Napisala je nekaj dobrih pesmi, vendar pa zanje ni skoraj nič dobila. Tedaj se je odločila, da poizkusi vlomiti v neko banko. Zasačili so jo in spet zaprli. Ko so ji čez leto dni vrnili prostost, se je zavzela zanjo neka dobrotnica in ji dala nekaj de-

narja. Ker pa jo je bolelo, da mora biti od drugih odvisna, si je sama vzela življenje.

V londonskih knjigarnah so njene knjige zdaj povsod po izložbah. Senzacija o nesrečni pesnici, ki je zašla na zločinska pota in morala tako žalostno umreti, so založniki spretno izrabili. Proglasili so jo za eno najboljših angleških književnic. Le da je bilo žalibog prepozno . . .

Naši bralci pišejo

Vse v tej rubriki objavljene prispevke honoriramo po 20 Din. — Rokopisov ne vračamo.

Dogodek na postaji

Bilo je pred leti. V kolodvorsko gostilno pride neki mož in pravi: Zdaj smo imeli lepo zabavo. Z vlakom se je pripeljalo mlado dekle. Vsedla se je na klop in jokala. Domov ni smela, drugam ni imela. Adam jo je zapeljal, je pojasnil. Nisem še poznala bridkosti življenja. Tako težko mi je bilo pri srcu. Tisti, ki so poznali življenje, so se pa smejali in se zabavali. A. V.

Božična drevesca na Češkoslovaškem

Jako lepo navado imajo bratje Čehoslovaki, da pred božičem, in sicer že od Miklavža pa do svetih Treh kraljev, postavljajo po večjih mestih na glavnih trgih božična drevesa in pod njimi nabirajo darove v socialne namene. Taka nabiralna

akcija vrže časih več ko 100.000 dinarjev in še mnogo drugih darov v naturalijah. Ali ne bi bila tudi pri nas priporočljiva takšna nabiralna akcija? Napravila bi se lahko po vseh naših mestih in večjih trgih, kakor na primer v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Ptujju, na Jesenicah, v Trbovljah in drugod. Drevesa bi se lahko električno razsvetlila, za okraske bi se pa uporabile razne okusne reklame, ki bi še kaj vrgle v dobri namen. Mislim, da ideja ne bi bila slaba, zato prosim, da bi jo objavili, da bi še drugi čitatelji o tem razmišljali. Kum.

Kriza — griza

»Kaj pa pomeni beseda griza?« me je povprašal zadnjič star, naglušen kmet grede iz hranilnice, kjer so mu izplačali od večje vloge samo 50 dinarjev in mu rekli, da je kriza.

Tujke ni poznal, domačo grižo pa si je prirojil po svoje. In sem mislil, da je beseda vredna leksikona; je lepa in slovenska. — Kriza je dvočlenska kakor sedem svetopisemskih suhih in sedem debelih krav, le da v krizi vse obenem živé in da debele še suhe požro. Griža tudi. Samostalni ni lep, vsaj dejansko ne, glagol pa krasen, vsaj pri pečenih piškici. Tri četrtine sveta griže glad, ostali pa grižejo gladne. Ali ne bi tedaj upravičeno odpravili iz časopisja nepotrebno tujko in zapisali našo domačo besedo, ki jo razume tudi naglušen kmet? Ponosni, vam pravim, bi bili naši potomci zgodovinarji, ko bi v dobi tablet in raket pisali o svetovni gospodarski griži brez latinske pri-mesi. Ljubo.

Spomenik

Zadnjič smo čitali v dnevnikih: »Velika množica je spremila žrtve dela k večnemu počitku, družba jim bo pa postavila lep spomenik.« — Kdo bo pa priskrbel sirotam kruha, kdo nadomestil otrokom očeta? Tega nihče ne pove. —goj.

Kriza zakona

Mamice tarnajo, in očetje se čudijo, zakaj ni od nikoder ženinov za njihove lepe in pridne hčerke. Pravijo, da je v svetem zakonu nastopila kriza. Toda je stvar sila kočljiva in ni da bi se človek kar tako požvižgal nanjo. Naše mlade dame so prav simpatične punčke, le malo preveč napihnjene, časih tudi zaletete, pri jedi štejejo zaradi linije vsak listič solate, imeti morajo služkinje, da se jim pri pranju posode ne bi odlučil lak z nohtov —, in še cela vrsta takih priporočljivih adutov za dobro gospodinjo in mamico.

Kriza je res. Toda denarna. Plače majhne. Življenje skromno. In kako naj si siromašni uradnik privoščijo koprnjenje po zakonskem pristanu, če bi pa žena porabila za svoj modernizem in svojo udobnost dvakratno njegovo plačo! Dobre mamice in skrbni ateki, vzgajajte torej najprej svoja dekleta za dobre, skromne gospodinje in matere, potem šele za moderne dame in puhle družabne figure, pa bo zakonske krize hitro konec. Žene željan fant.

Drame iz življenja

Strahovit zločin pobesnelega

V Stockholmu so v začetku decembra zvedeli o strahovitem početju brezumnega človeka v švedski provinci, ki je z dinamitnim nabojem pognal v zrak svoj dom in ubil vso družino. Zažgal je svoj natovorjeni parnik, h koncu se je pa še sam usmrtil.

Na Švedskem so ljudje skrajno mirne narave, navadno pred vsakim dejanjem pomislijo na posledice; zato je ta vest zbudila tem večje razburjenje.

Stara, žalostna povest...

Erik Haussen je bil mornar in si je z marljivostjo toliko prihranil, da

Med Haussenom in njegovo ženo je zato prišlo do pogostih preprirov in nesoglasja. Tako je bilo tudi usodnega večera. Haussen se je vrnil iz gostilne in z vpitjem izzval prepir. Tudi tokrat kakor že večkrat prej je grozil, da bo ubil ženo in vso deco, pa še sebe. Žena ga je skušala umiriti in mu je hotela pomagati pri delu, ker je moral Haussen še tisto noč odpluti s parnikom na Dansko. Ladja je bila natovorjena s stavbnim lesom.

Haussen je zavrnil ženino pomoč ter odšel divje preklinjajoč na parnik, kjer je imel cela skladišča raznih opojnih pijač. Pil je čašo za čašo...

prikliče pri sosedih pomoči zase in za svoje deco, a hkratu je vračajoč se iz luke prišel tudi že Haussen do svoje hiše. Z zverinskim izrazom na licu je surovo odrinil ženo od vrat in jih zaklenil. V groznem strahu, v mislih na strašno Haussenovo grožnjo, je stekla v zadnjo sobo in skezi okno planila ven, da poišče sosede. Na nesrečo je bilo do prvega soseda najmanj pet minut — in blazen človek napravi v tem kratkem času že najstrašnejši zločin.

Kriki nedolžnih otrok...

Haussen je med tem stopil k najbližjemu oknu in z blaznim veseljem

bled Haussenov obraz, a takoj nato je počil strel. Haussen si je sodil sam...

Obupana mati

Na ruševinah so našli odtrgane koše otroških trupel. Edino pri najmlajši deklici so še opazili znake življenja. Prepeljali so jo v bolnico — in zdravniki pravijo, da bo ostala živa, toda... obe nogi so ji morali odrezati.

Rešili so se mati, desetletni sinko in mala hčerka — pohabljenček brez nog.

Uboga mati! Stala je pred porušeno hišo, ki je postala grob njenim sedmim otrokom... Pa da ji ne počí sree od bolečine!... Morda jo je grenka tolažba, da sta ji vsaj dva otroka ostala, ohranila pri življenju.

V lukí je gorela ladja; s podstrešja so potegnili truplo moža, ki ga je z

Napredek naše industrije

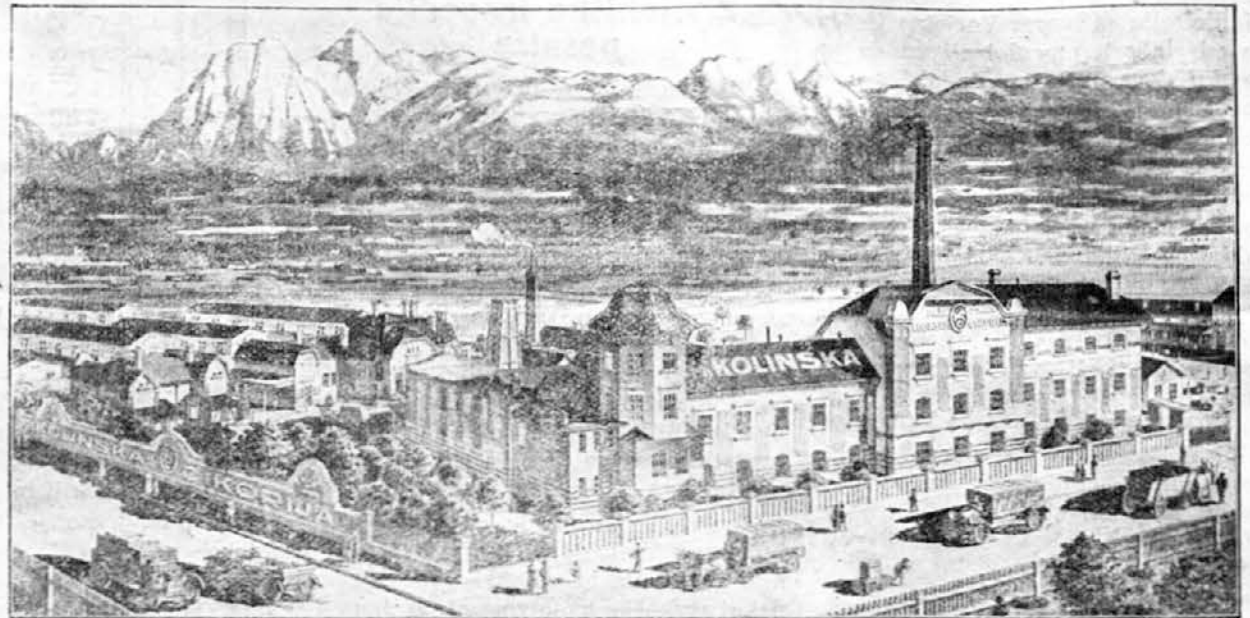
Če govorimo o napredku naše industrije, moramo v prvi vrsti spregovoriti nekaj besed o naši stari renomirani firmi: **Kolinski tovarni cikoriije, d. d.** v Ljubljani.

Že od leta 1909 naprej smo imeli priliko občudovati energijo, s katero se je to podjetje počasi, vendar sigurno razvijalo in po svetovni vojni z začetim delom vztrajno nadaljevalo. Bili so takrat težki časi za vso našo industrijo, vendar je **Kolinska** z marljivim in racionalnim delom v letu 1922 popolnoma preuredila svoj obrat, dopolnila tovarno z novimi zgradbami in jo opremila z modernimi stroji, ki garantirajo prvovrstno blago.

Tovarna izdeluje vse vrste kavinih dodatkov, posebno znano »**Kolinsko cikoriijo**«, »**Redilno kavo**« s srcem »**Figovo primes**«, »**Sladno**« in »**Vydrovo**« rženo kavo.

Pogon je urejen po najnovejših pravilih tehnike, ter znaša kapaciteta tovarne do 180 vagonov.

Kolinski kavin dodatek vsebuje prvovrstne hranilne snovi, ter je vsled tega zelo zdrav in okusen pridatek za kavo.

Naš urednik si je pred kratkim ogledal to tovarno in je mogel le z zadovoljstvom konstatirati, da vlada vsepovsod v tovarni najlepši red in res vzorna snaga.

To podjetje spada sedaj med naša najbolj solidna domača podjetja in zasluži, da se njegovi izdelki čim več uporabljajo in priporočajo.

Kolinska tovarna cikoriije d. d. v **Ljubljani.**

si je kupil parnik in z njim prevažal tovore po Baltiku med Švedsko in sosednimi državami. Bil je nasilne narave, ki se je pa pokazala le takrat, kadar je pil. Pijače ni prenesel. Ena sama steklenica vina je zadoščala, da se je pokazal v najgrši luči. Njegovi znanci pa trde, da ni bilo daleč okoli boljšega in poštenjšega človeka, kakor je bil Haussen v treznem stanju.

Oženil se je zelo mlad in je imel devet otrok. Vzdrževanje tako obilne družine zahteva velikih gnotnih žrtev. V časih splošne krize pa Haussen ni več dovolj zaslužil in je začel obupavati. Obup pa je hotel utopiti v — alkoholu. Stara, žalostna povest...

Žena je pohitela za njim, ker se je bala posledic, a s tem je jezo pijanega moža še zvečala. Bil je pijan do nezavesti; prav gotovo se ni več zavedal, kaj počne. Haussen je pričel ženi groziti, nakar se je ona v strahu vrnila k svojim otročičem. Vseh devet jih je zbrala okoli sebe in čakala, pripravljena na najhujše...

Eden od otrok, ki je bil pri oknu, je kar naenkrat prestrašeno zavpil: — Parnik goril!...

Zločin v blazni strasti

In res! Haussen je v svoji blazni pijanosti zažgal svojo lastno ladjo in tako uničil vse svoje premoženje.

Žena se je zagnala k vratom, da

gledal, kako mu ogenj uničuje imetek. Obrnil se je k deci in jim surovo ukazal, da se ne smejo niti premakniti; sam pa je stopil v klet. Otroci so bili od groze kakor pribiti, le eden — desetletni deček — je ubral materino pot. Ne vedoč se je tako rešil grozne smrti. Haussen je v kleti položil dinamit, zažgal zažigalno vrvco in stekel po stopnicah v podstrešje.

Trenutek nato je nastal grozovit tresk. In v tem oglušujočem ropotu so se slišali obupni kriki umirajočih otrok. Ko so prišli sosede, so našli le še grozno podrtijo. Samo podstrešje na enem oglu je bilo nepoškodovano. Na vratih se je za trenutek prikazal

deco vred izgubila na toli strašni način.

Sirota je ostala brez doma, brez imetja, a v strašen spomin sta ji dva nebogljenčka... Groza objame človeka ob misli na to nesrečnico... *

Današnja številka ima 16 strani in je poslednja v letošnjem letu. Prihodnja izide na starega leta dan z datumom 1. jan. 1933.

Igračke

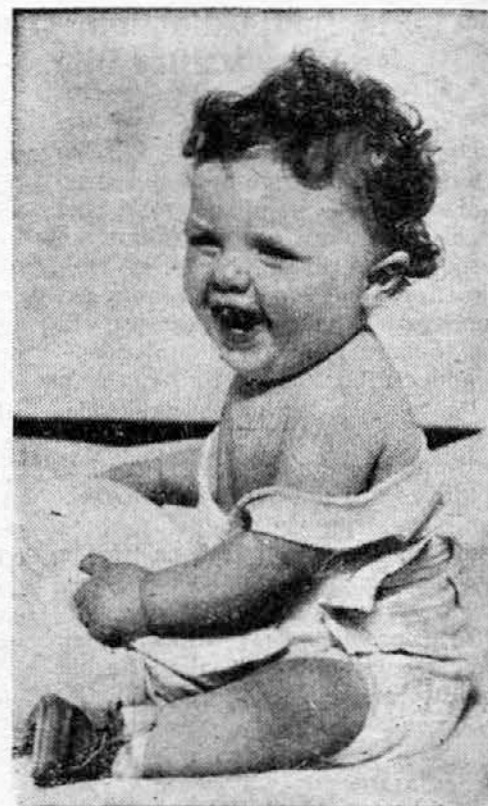
najrajši za rep za seboj. Slikanice ne bi bile dobre, če se ne bi dale potrgati. In punčka bi bila zanič, če se Marjetica ne bi mogla nanjo vvesti. »Saj to je moja zofa!...«

Koliko so že pisali o otroškem uničevalnem nagonu! Če dečki z navdušenjem in vnemo razbijejo cele polke kositrnih vojakov, če medvedkom in konjičkom pobožno odvijajo vse ude in jim potrgajo repe, je to sicer res izraz uničevalne volje, a vendar še daleč ne »nagnjenje k zločinstvu«, ki bi ga bilo treba pobijati! —

Kaj je najlepše pri igranju z železnico? Trčenje dveh vlakov! Če vlak z ropotom trešči na ovinku s tira, če se dve lokomotivi v največjem diru zaletita druga v drugo — da, to je lepo, to je najlepše!

Mi odrasli le preradi pozablamo, da raste v otroku vštric s tem uničevalnim nagonom nezlomljiva volja za ustvarjanje in grajenje. Ni ga odraslega človeka, ki bi znal iz nič toliko ustvariti kakor otrok. Nihče ne bi imel toliko energije, da bi dvajsetkrat po vrsti

»Joj, kako lep drevešček!«

Mikroskopske slike so to iz resničnega življenja, slike, v katerih se projecira svet skozi otroške oči. In če prav vzamemo, je stvar res močno resna — za prave pedagoge! — —

Mi vsi smo se nekoč igrali, pa vendar tako malo razumemo o otroški igri. Predolgo bo pač že od tistih dob. A čudno: to razumevanje opažamo v veliki meri pri živalih. Mačka se vam pusti potrpežljivo vleči za rep po vsej sobi — a samo od otroških rok. In za pse ni lepše zabave, kakor če jim otroške roke pulijo vsako dlako posebej iz kože! — —

Za otroka je igrača, živa ali neživa, kakor pravljica. In kakor pravljica naj ohrani svojo večno vrednost.

»Glej, glej, koliko lučk!«
Ze zdaj se kaže romantična narava

postavljaj majav stolp iz gradbenih kamnov — s toliko vnemo in občudovanja vredno potrpežljivostjo. — —

Vsekako je bolje, da se volja po uničevanju razbesni pri triletnem otroku kakor pa trideset let pozneje. In tudi grajenje se je treba učiti. Igrače so pri tem najboljši, najljubše, najpotrpežljivejši pomagači — čeprav same najbolj pri tem trpe!

Igrača je posredovalka. Prepada med starši in otroki je neizmeren. Kadar se prevrne kozarec z mlekom, kadar je prehudo povedati resnico, tedaj stopi prijazna igrača med sovražni stranki: »Saj nisem jaz tega napravil! Medvedek je bil!«

Igrati se je toliko kakor živeti. Ena izmed najbolj priljubljenih otroških iger je »ata in mama«. Kakšno poroko vam napravijo! In kar koj so zraven že otroci; njim dajo najlepši prostor pri mizi! In potem kuhanje, šivanje, in vmes karanje in grajenje, če kdo kaj narobe naredi. Človek ima res neprestano skrbi!

»Ta lepa mehka ovčica — ali je res čisto moja?«
Čut za lastnino spada med prve instinkte, ki se v otroku zbude

»Kakšen je neki konjiček od znotraj?«

»Kadar se otroci igrajo, so nebesa odprta!« In mi, ki nam je dano obdarjati otroke, ne moremo drugega storiti, kakor da jim podarimo — ključ do teh nebes! Nihče ne bo pripisoval ključu trajne vrednosti — a če podarimo igračo?...

Igrati se mi isto kakor negovati. Igrača, naj bo še tako lepa, če je samo za gledanje in zaklepanje, ni igrača. Zakaj igra je zmerom kos življenja. Pravljičnega življenja iz resne perspektive malčkov. Ljudje, ki bi bili samo za to, da jih gledamo in zapiramo, ne bi bili za življenje. Igrača mora tedaj prenesti tudi nekaj »življenja«. Otroci, ki načelno »prizanašajo« igračam in jih ljubosumno skrivajo pred drugimi ročicami — ne, to ni zdrava reč. — —

Miklavž je prinesel Jurčku gugalnega konjička. Pravega konjička, pristnega od košatega repa pa do rdeče polakiranih nozdrvi. S pristno dlako in pravo uzdo in sedlom.

In čez dve uri je v njegovem trebuhu mogočna, spretno izvrtana luknja, in iz nje silni žaganje na dan. — —

Kaj pomaga najlepša žepna ura, če pa je ne moreš vzeti narazen do poslednjega kolesčka? Kaj bi moglo biti zanimivejšega, kakor ugotoviti, kaj je neki z adaj za gibljivimi očmi punčke? S svojim kratkim in debelim prstkom Marjetica tako dolgo vrta in vrta, dokler ne padejo Metki oči v želodec. In potem postavi nesrečno punčko z obrazom v kot. Tam naj se poslej smeje s temi grdimi očesnimi luknjami! — —

Igrača je strelvod instinktov. Medvedek, ki ga je Francek ves srdit vrgel v kot, leži zdaj v naročju skrbne Ivce, ki ga ujčka in tolaži. Celo obvezo mu je napravila, ker ga je grdi Francek potolkel, in na mehko posteljico ga je položila, siromaka. In potem mora priti še zdravnik, in začne se nova, še lepša in zanimivejša igra. — —

Najlepša je igrača tedaj, če ne služi svojemu pravemu namenu. Konjička vleče Janezek

Iz ameriškega podzemlja

Kralj ameriških izsiljevalcev

Tihotapljenje alkohola premalo nese. — Zato se je Jack Ansoldi vrgel na izsiljevanje. — Brezbizirne metode izsiljevalcev

Z zmago demokratičnega kandidata pri predsedniških volitvah v Združenih državah je hkratu načelno rešeno tudi vprašanje ukinitve prohibicije. To se bo gotovo zgodilo takrat, ko zasede Roosevelt predsedniški stolček. Tega se boje seveda ameriški bootlegerji (tihotapci alkohola), ki imajo danes močno in dobro organizirano družbo.

Dobro vedo, da jim bo odklenalo, ko se ukine prohibicija. Brigajo se kot praktični trgovci že zdaj za nove poklice, ki bi jim po možnosti prinašali prav tako velike dobičke brez truda in nevarnosti, ali pa vsaj s čim manjšim naporom. Tak nadomestek so si našli. Ameriški bootlegerji se pripravljajo prav resno že zdaj, da zamenjajo tihotapljenje alkohola z racketeerstvom (izsiljevanjem). Celine organizacije bootlegerjev so opustile svoj dosedanji poklic in se odločile za »racket«.

Zaenkrat jim posli dobro uspevajo. Racketeer je tisti, ki izsiljuje trgovca, a na poseben — ameriški — način. Vsaka tolpa racketeerjev ima svoje področje in vrhovnega poglavarja. Njena naloga je ponujati trgovcem in industrijcem zaščito pred konkurenco, pred vlomom in krajo. Za to mora plačevati trgovec tolpi primerno mesečno vsoto. Če pa odkloni zaščito, izvaja tolpa represalije, dokler h koncu nepokornež ne plača z življenjem.

Intervju v nočnem lokalu

Neki francoski novinar je imel pred kratkim v prvorazrednem newyorškem restavrantu intervju z vodjem neke racketerske tolpe Jackom Ansoldijem. To je štiridesetleten možakar. V restavracijo je prišel v smokingu. Eleganten in kavalir. Naročuje seveda rum in whisky in temu se danes v New Yorku nikdo več ne čudi, ker je prohibicija z Rooseveltovo zmago tako rekoč ukinjena.

Novinarja je sprejel v svoji loži, ki jo ima sleherni večer rezervirano. Ansoldi je prišel pred petnajstimi leti v New York. Rojen je na Siciliji, a je danes že ameriški državljan. Bil je čistilec čevljev, prodajalec časnikov in bootleger. Danes je priznani »kralj« racketeerjev v New Yorku. Pri povedoval je, da je opustil bootlegerstvo in postal racketeer zaradi skorajšnje ukinitve prohibicije.

Organiziral je svojo tolpo. Imenuje je sam »sindikata«. Začeli so z delom pri kitajskih pralnicah perila. V njegovem področju so lepega dne dobili vsi kitajski lastniki pralnic in likalnic (na stotine jih je) obvestilo, da jih bo odslej čuval sindikat Ansoldija pred vlomilci, pred konkurenco in vsemi mogočimi nevarnostmi. Za to pa bodo morali seveda plačevati primeren mesečni donos v blagajno »sindikata«.

Obvestilo kitajskim pralnicam

Večina Kitajcev je takoj pristala na to. Razumeli so, za kaj gre. Vendar je bilo mnogo trmastih, ki so se odločno branili. Ansoldi je dobro vedel, da mora nepokorneže strahovati, sicer bi še ostali odbili ponujeno zaščito. Proti neposlušnim Kitajcem

so začeli z represalijami. Enemu so z grožnjami odgnali vse stranke, drugemu so v noči pokvarili naprave v pralnici, tretjega so v delavnici pretepli, in tako dalje. Vsi so se uklonili, le Van-Fu ne. Pod nobenim pogojem ni hotel plačevati določenega zneska. Neke noči so mu vdrti v pralnico in mu uničili vse naprave. Van-Fu pa vseeno ni popustil. Položili so mu za vrata peklenski stroj, ki je uničil skoraj vso delavnico, a Van-Fu se ni dal ustrahovati. Ansoldi je uvidel, da je to skrajno trmast Kitajec. Treba ga je bilo za vsako ceno omehčati. Nekega dne so mu ugrabili pomočnika z vozom vred, ko je razvažal oprano in zlikano perilo strankam.

Ker se pomočnik do večera ni vrnil, je odhitel Van-Fu na stražnico,

da mu poiščejo izginolega fanta. Stražniki so zaman pretikali tri dni po vseh kotjih, da bi našli fanta in voz. Vse je izginilo. Peti dan je reka Hudson naplavila napihnjeno truplo Kitajca. Voza še do danes niso našli. Šele zdaj je Van-Fu uvidel, da mora odnehati, ker je policija proti racketeerjem brez moči. Odkar je Van-Fu pristal, da plačuje sindikalni blagajni mesečni donos, ima mir.

Varnostne straže brez moči

Jasno je, je nadaljeval Ansoldi, da se bo v bližnji bodočnosti delovanje racketeerjev poostrilo. Zdaj smo šele v povojih. Kmalu bodo potrebovali zaščito našega sindikata in vseh onih, ki se bodo ustanovili po ukinitvi prohibicije, tudi trgovci z živili, indu-

striji, hotelirji in lastniki kinematografov...

Vsakdo bo rajši plačal določen prispevek sindikatovim blagajnam in imel mir in bo varen, namestu da b. bil izpostavljen represalijam sindikatov, pred katerimi ga varnostni organi ne morejo braniti. Naša zaščita, je nadaljeval Ansoldi, se bo razširila na vse panoge trgovine, od največjih cvetličarn do konsorcija za prodajo mleka.

Menite, je vprašal novinar, da se bodo ustrašili vaših groženj tudi veliki konsorciji, ki imajo milijonske glavnice?

Glejte, saj je prav to v njihovem interesu. Videli bomo čez leto, ko bo prohibicija že pozabljena.

S temi besedami se je poslovil od novinarja najmogočnejši newyorški racketeer, človek, ki se oblači po angleškem kroju, se da trikrat na teden manikirati, vsaj enkrat v tem času pedikirati, se vozi v enem od petih svojih avtomobilov, pije v restavracijah rum, cocktail in whisky, in ima v najodličnejšem newyorškem nočnem zabavišču stalno rezervirano ložo...

HUMOR

Nedeljski lovec

Prvi lovec (merek na zajca): »Prijeteljček, zdaj pa kar napravi oporoko!« — in ustrelji mimo.

Drugi lovec: »Viš ga, že teče k notarju!«

Ni tam doma

Dva okajena prijatelja se pripravata. »Poglej no, kako lepo nocoj mesec sveti!«

»Ne kvasi, to je vendar solnce!
»Kaj boš govoril — mesec je!
»Ne — solnce!«

Ker se ne moreta zediniti, vprašata nekega pasanta, ki je ravno prišel mimo.

»Oprostite, gospod, ali je tisto, kar tam na nebu sveti, solnce ali luna?«
»Oprostite,« vljudno odvrne odgovorjeni, »tega vam na žalost ne morem povedati, ker sem tujec v tem kraju!«

Hitro odločitev

»Ali ne veš, Nace, da ti je zdravnik prepovedal piti vino pri obedu — zdaj pa naročaj že drugi četrt!«
»Imaš prav, stara — odnesi jedačo!«

Vestno

Gospodinja služkinji: »Ali vam nisem rekla, da mi pazite, kdaj bo mleko prekipele?«

»Saj sem, gospa,« odvrne Jera, »bilo je ravno devet!«

Predrznost

Kapitan: »Stara pesem, jo že poznamo — kdor ni doma nič prida, ga starši pošljejo na ladjo!«

Mornarič: »Ne, ne, gospod kapitan, danes ni več tako kakor je bilo takrat, ko ste bili vi mladi!«

Žilava pečenka

Natakarica: »Vrč piva mogoče?«

Gost: »Ko končam z biftekom. Najprej delo, potem šele zabava!«

Kemija

»Torej, otroci, zapomnite si: žlahtne kovine ne zarjave,« razlaga učitelj. »Ali mi znate katero naštet?«

»Zlato!«

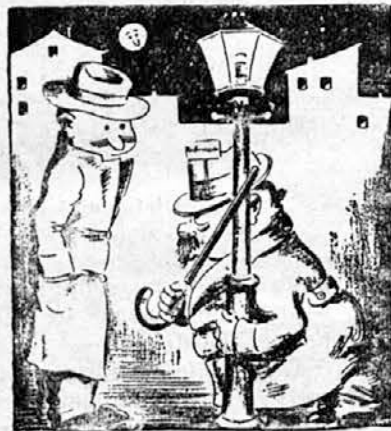
»Prav!«

»Srebro!«

»Prav! Še katero!«

Tedaj se oglasi paglavec v zadnji klopi:

»Stara ljubezen, gospod učitelj!«

Dokaz

»Kaj pa trkate? Saj tu vendar nihče ne stane!«

»Kako da ne? Saj je vendar zgoraj luč!«

Prevelika vnema

Tečaji padajo in padajo. Bankir ždi nad delnicami in si ruje lase. Zdajci se odpro vrata in njegov tajnik plane v sobo:

»Gospod Abrahamovič, vaša žena je padla —!«

Bankir zakriči:

»Brž prodajte! Prodajte za vsako ceno!«

Mestna modrost

»Vaše metode so zastarele,« razlaga staremu kmetu mlad mož, ki je bil ravno dokončal kmetijsko visoko šolo. »Prepričan sem, da vam to drevo ne vrže niti pet kil jabolk na leto.«

»Seveda ne,« pritrudi kmet, »ker je namreč hruška.«

Muha

Gost se srdi, da je dobil v juhi muho. Ogorčen pokliče natakarico: »V moji juhi plava muha. Ali bi mi lahko povedali, kaj naj to pomeni?«

Natakarica skomigne z rameni: »Oprostite, gospod, v službi sem kot natakarica in ne kot vedeževalka.«

Krivo ga je razumel

Zdravnik: »Vase obisti mi niso kaj vseč. Ali dosti sedite?«

Bolnik: »Tako, srednje. Zadnjikrat sem dobil šest tednov!«

Simbolično

Tujec: »Oprostite, ali se ni vaša gostilna prej imenovala »Pri Zvezdi?«

Gostilničar: »Da, toda odkar sem poročen, se ji pravi »Pri križu.«

Iz škotske točbe

V Dundeeju je proslavil vrl pomorščak povratek iz tujine pri kozarcu whiskyja. Ker je kot varčen človek užitek kar se dá na dolgo raztegnil, mu je padla muha v dragoceeno pijačo.

Pobožno je prijel tedaj muho z dvema prstoma — in jo previdno iztisnil, da mu ne bi niti kapljica tako dolgo pogrešane moče šla v izgubo.

Alec je umrl. Njegovi trije prijatelji so bili zelo praznoverni. Zato so sklenili, da položijo pokojniku v grob vsak svoj majhen dar.

Dva od njih sta darovala vsak po 1 funt (240 Din).

Tretji pa je napisal ček na tri funte, ga položil v krsto in spravil dva funta.

Od prihodnje, t. j. prve številke v novem letu dalje bo imel naš list izpremenjeno naslovno glavo, ki bo (pomajšana) takole izgledala:

Družinski tednik
ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Čenj. naročnike in čitatelje že danes opozarjamo na to zgolj zunanjo izpremembo, ki smo jo izvršili iz tehničnih in estetskih razlogov.

Salto mortale

*Smrtnevarne cirkuške točke
Za eno predstavo 15.000 Din!*

pod njim — drugi artist je še daleč, njegov trapec niha mirno, njegove lehti vise prosto v zraku. Ali ga ne bo prestregel?

V sekundi se je izpolnilo: trapec je zanihal na las natanko tja, kamor strmoglavlja oni izpod kupole. Štiri roke se sklenejo — in trapec niha spet dalje, kakor ga ne bi bila pravkar obletela smrt.

Edini artist na svetu, ki zna danes napraviti trojni salto, je Alfredo Codona. Brata Codona izvirata iz stare mehiške rodbine; s svojo partnerico sta edina dediča »letečih Jordanov« in Clairconianov. »Leteči Jordani«, trije mladi, drzni Američani, so pred kakšnimi 25 leti prvič pokazali strmečemu občinstvu trikratni salto mortale. Med njimi je bila ženska, ki je večer za večerom predvajala igro s smrtjo v siju žarometov. Ko je pustila varijete, skoraj deset let ni bilo akrobata, ki bi se drznil pokazati to senzacionalno točko. Zato ni čudo, da štejejo izvajalce trojnega salta, ki zahteva skoraj nadčloveške drznosti in neustrašnosti, nedosegljive spretnosti in železne discipline, med prve varijetejske umetnike. Brata Codona dobita po 15.000 Din za predstavo in spadata med najboljše plačane umetnike na svetu.

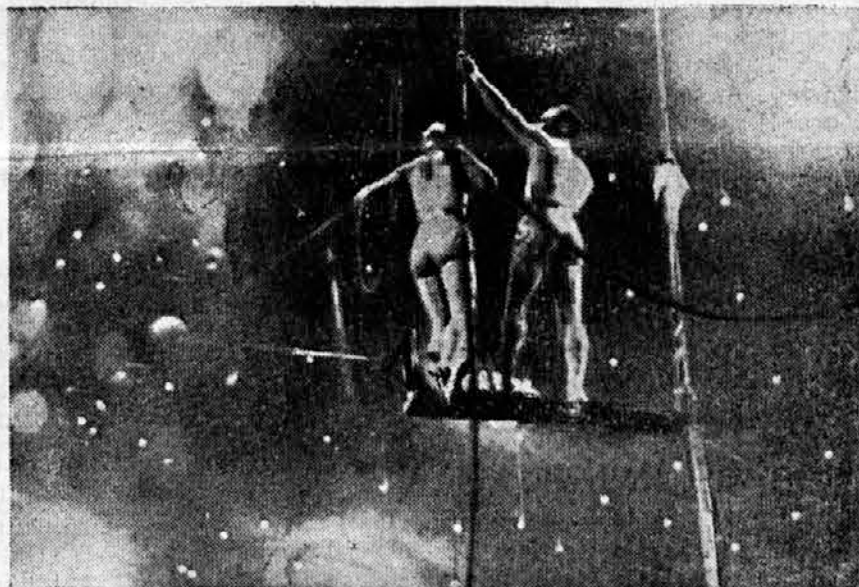
Kdor bere o fantastičnih plačah varijetejskih artistov, mora pomisliti, da spada artistski poklic med najtežje sploh. Ne samo zaradi neprestane življenjske nevarnosti,

Dva žarometa razkoljeta temo pod velikansko kupolo cirkuške arene. V višini deset, petnajst metrov se srečata. Tisoč oči sledi kakor zaverovanih trem belim postavam v trikoju, ki šinejo po vrveh v višino in se spuste na kratki prečki obeh trapecev. Petnajst metrov visoko!

Rahlo zanihata trapeca gor in dol. Nihaj se širi, postaja vse jačji. Začudenno strmi množica v spretno postavo tam gori. Zdajci pa obvisi eden izmed artistov le še s koleno na prečki, zalet njegovega telesa trapec še bolj požene. Drugi, ki visi na trapecu z lehtmi, se zdi, kakor da ne pozna pod božjim solncem zabavnejšega, prijetnejšega početja od tega nihanja gor in dol. Drug proti drugemu nihata in spet narazen — kakor po naključju, bi mislil gledalec, čeprav je slednji centimeter, sleherni kretnja natanko preračunana. Že je zavzel zalet obeh trapecev velikanski razmah, ko nenadno prestane orkester in se zamolklo oglasi boben.

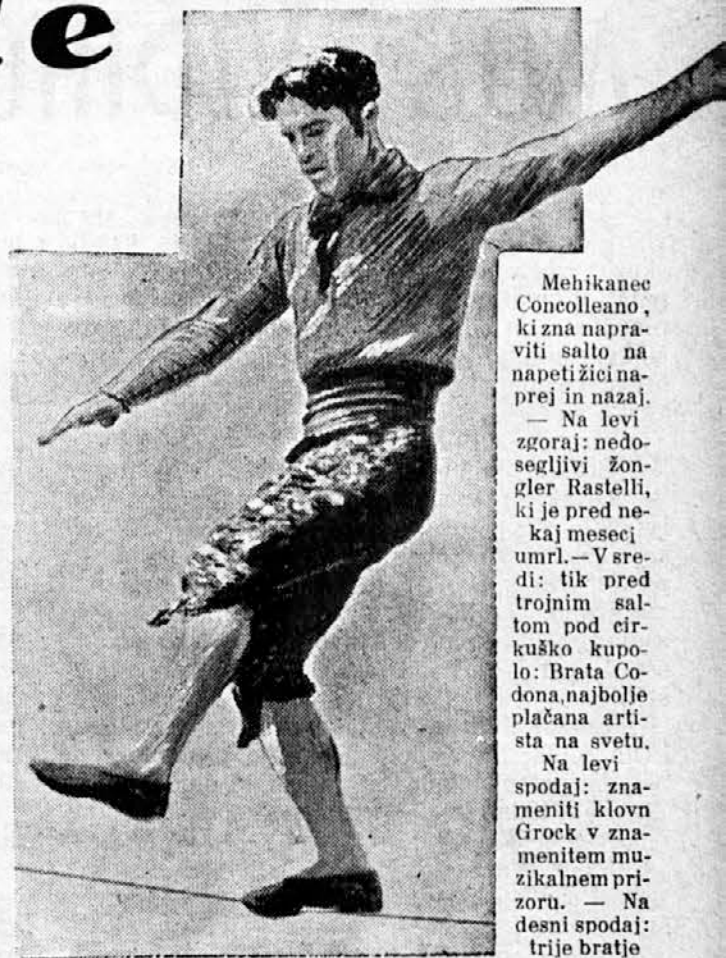
Artist, ki je še pravkar visel na trapecu, zleti s strašansko silo, kakor iz topa ustreljen, iz zaleta — prekopicne se enkrat, prekopicne v drugo, in potem, ko pada v zlovesčo globino, še tretjič! Iz tretjega salta zdrevi čez glavo nizdol — petnajst metrov je

ki preži na nekatere teh umetnikov pri izvajanju vratomnih točk. Tudi to, da se v tej stroki ne da slepariti, da je povpraševanje samo po poštenem, neoporečnem delu, ki zahteva velikanske porejje znanja in spretnosti, igra pomembno vlogo. Konkurenca je silno velika; ker je današnje občinstvo razvajeno in zahteva čedalje težavnih, čedalje senzacionalnejših stvari, mora vsaka točka ostati ves čas vežbanja strogo tajna. Kadar začno kateri trik posnemati že na manjših odrih, tudi »original« ne more več zahtevati takih velikanskih plač. K temu je treba pripomniti, da se danes le še res prvovrstne točke drago plačajo, in da zija med prvorazrednimi in drugorazrednimi artisti glede plače velikanski prepad. Danes imamo dobre varijetejske umetnike, ki nastopijo za 30 ali 40 dinarjev na večer!

Na drugem mestu za Codonoma pride veliki klovn Grock; tudi on dobi za vsak nastop petnajst tisoč dinarjev. Pred meseci umrli Rastelli, nedosegljivi genij žonglerske umetnosti, je dobil prav toliko; nič slabše niso plačani trije bratje Riveli, ki jih štejejo med najboljše klovne sveta.

Še enega ne smemo pozabiti: lepega Mehikanca in virtuozna na žični vrvi Concolleana, čigar umetnost je danes nedosegljiva. On je edini živeči artist, ki zna napraviti na zibajoči se žici salto naprej in nazaj! Kdor ni videl, si niti predstavljati ne more, kaj je tak salto: artist mora imeti zanj uprav nadnaraven občutek za ravnotežje in somnambulsko gotovost, združeno z neverjetno drznostjo.

Mehikanec Concolleano, ki zna napraviti salto na napeti žici naprej in nazaj. — Na levi zgoraj: nedosegljivi žongler Rastelli, ki je pred nekaj meseci umrl. — V sredi: tik pred trojnim saltom pod cirkuško kupolo: Brata Codona, najbolje plačana artista na svetu. Na levi spodaj: znameniti klovn Grock v znamenitem muzikalnem prizoru. — Na desni spodaj: trije bratje Riveli.

Po petnajst tisoč dinarjev na večer dobila le še španska pevka in plesalka Raquel Meller in neprekosljivi čarovnik Goldin. Malo za njima pridejo znameniti bratje Fratellini.

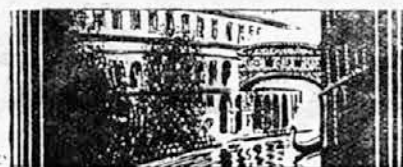
Vsi ti so umetniki svetovnega slovesa, in vsi žive skrajno rezervirano, tako rekoč brez zasebnega življenja, brez skandalnih afer — zgolj svojemu težkemu delu in umetnosti.

*

Nekateri trde, da je cirkuška artistka že dosegla svoj višek, da večjih umetnij ni moči več pričakovati in da se zato bliža varijeteju zaton. Če bi bilo to res, bi danes ne smelo biti cirkuškega trika, ki ga artisti ne bi mogli napraviti. In vendar poznamo tak znamenit trik, ki ga danes nihče več ne ponovi: Leta 1750 je na Angleškem neki žongler navel žično vrvo od tal do križa na cerkvenem zvoniku, splezal po njej do vrha, si tam privezal pred prsi tenko desko z utorom po sredi, in se je tako, ležeč na vrvi in loveč ravnotežje spustil z bliskovito naglico, zraven še ves čas streljačič iz pištole, na tla, kjer so ga prestregli na blazine. Kdo bi se danes upal kaj takega napraviti?

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZEVACO

55. nadaljevanje

Tako sta odšla, v tesnem objemu, in ko sta v višnjevkasti zimski mesečini, ki se je kradla skozi vrzel v težkih vodenih oblakih, počasi stopala po marmornih stopnicah, ona prožna in plavajoča, on odrevenel od pohote, sta bila prečudno lep par, kakršnega antični kipar ne bi bil mogel popolnejšega izklesati kot simbol človeške sle.

Krenila sta proti gondoli.

Scalabrino ju je videl, ko sta prihajala.

Orjak se je sklonil naprej in pod plaščem krčevito stisnil pest nad ročajem bodala. Zdelo se je, kakor bi ju s svojo strahotno negibnostjo privlačeval k sebi in ju magnetiziral s srépimi zrenicami, široko odprtimi trepalnicami in izklesanim obrazom, okamenelim od sovraštva.

Imperija in Sandrigo ga nista videla, ko sta stopila v gondolo.

Komaj toliko, da sta razločevala senco na krnu čolna; njuna pogleda sta jo le mimogrede ošinila, potem pa sta se še tesneje objela.

Šele tedaj, ko je stopila pod šotor, je Imperija velela čolnarju:

»Vozi, kamor te je volja...«

»Prav!« je zarenčal sam pri sebi kip sovraštva.

In Scalabrino je pograbil za vesla; naglo in lagotno je razkošni čoln zdrknil čez pokojne vode.

Tisti trenutek se je luna spet skrila za oblake, kakor bi jo bilo strah pred grozovitim prizorom, ki se pripravljala.

Prav takrat se je še drugi čoln, droban in siromašen, odtrgal od nabrežja in splul v brazdo velike gondole. Na tem čolnu je sedela ženska.

Bila je sama. Neslišno, z očmi srepo uprtimi v noč, je veslala za gondolo, ki je odnašala Imperijo, Sandrigo, Scalabrino.

Kurtizana in njen ljubimec sta zavzela prostor pod šotorom.

Ta šotor je bil res pravi ljubzenski kotiček, majhen budoar z mehкими blazinami, ves v dišavah in vonjavah; čez blazine pa je bila pogrnjena koža belega medveda.

Scalabrino je stal na krnu in veslal; niti za trenutek ni izgubil iz oči razkošnega šotora, čigar brokatne zavese so se zgrnile za ljubzensko dvojico.

»O, hči moja!« je zašepetal orjak.

In med tem ko je njegova misel ihtela, med tem ko so v njegovem srečanju razsajale nevihte nepomirljive mržnje, je komaj tri korake od nje ga besnela druga nevihta, nevihta strasti in neukrotljive sle.

V brazdi velike gondole pa je neslišno in nevidno drsel mali čoln, in v njem je premišljala Juana:

»O, Sandrigo! Zaman sem te ljubila. Zaman to bedno srce ljubi še zmerom... Razbojnik ljubezni, kakor si razbojnik denarja, ležiš zdaj v objemu kurtizane, ko nesrečna Bianca umira od groze pred trenutkom, ko bo postala tvoja žrtev... In jaz te še zmerom ljubim!«

Štiri misli, v štirih ljudeh: usoden kvartet ljubezni, strasti, sovraštva in bolesti.

Tako je minila ura in Sandrigo se je osvestil. Tisti mah je spuhnel vročica iz njega in mrzlo je začel presojevati položaj. Gondola je bila zdaj na koncu Velikega kanala, ne daleč pristanišča, to se pravi ne daleč od hiše, kjer je umrla doževka Silvija, kjer je tako dolgo prebivala Juana, in kjer toliko da ni Bembo zajel Rolanda.

»Vrniva se nazaj v palačo,« je tedaj rekel Sandrigo.

»Še trenutek, duša moja,« je zajecala Imperija.

»Pozno je že...«

»Mar vas ta ura blaženstva ne opaja kakor mene? Kaj mi mar, če je pozno... Najina ljubezna nama osvetljuje noč, in trenutek je tako poln harmonije, tako nedosegljivo lep, da bi ga hotela podaljšati do konca večnosti.«

»Hotel bi...«

»Zakaj ne dogovorite svoje misli?«

»Prav... Hotel bi videti Bianco.«

Beseda je padla tako nepričakovano, tako brezsramna se je zdela v takem trenutku, da je Imperija vztrepetala. Za sekundo se je v njej prebudila mati in se zgrozila. Iskra te materinske ljubezni, ki jo je bila s silo zadušila, je oživila. Stresla se je...

Toda skoraj v istem trenutku je pomislila na Biancin beg in na to, da je nagnala Bemba za njo. Tolikšna obilica dogodkov in misli jo je čudno utrudila. Njen duh, še zmerom drgeč od prizora, ko se ji je nenadoma prikazal Roland, razdražen od te ure razbrzdane ljubezni, se je zamajal in v glavi se ji je zvrtilo.

»Bianco!« je kriknila in se hripavo zasmejala.

»Da, Bianco!« je osuplo ponovil Sandrigo.

Imperijo je nenadno prešinila misel, da bi svojemu ljubimcu vse povedala in ga skušala pregovoriti, naj bo samo njen.

»Ali bi jo res tako radi videli?« je vprašala.

»Mar tako rekoč nimam za to pravice?«

»Toda ob tej uri... Morala bi jo zbuditi...«

»Svojemu zaročencu bo to nadlegovanje že oprostila. In potem, glejte, vznemirja me, zakaj ni hotela priti na nocojšnjo veselico, ki je bila vendar v prvi vrsti njej namenjena. Rad bi zvedel...«

»Zakaj je ni bilo?« mu je Imperija skočila v besedo s tistim blaznim smehom, ki je jel celo Sandrigo navdajati z grozo. »To vam tudi jaz lahko povem, dragec. Bianca vas mrzi, gabite se ji, groza jo je pred vami... Zakaj mislite nanjo, ki vas sovraži, ko imate mene, ki vas obožujem?... Poglejte me!... Hočem, da se obrnete k meni! Vso tvojo misel hočem, ljubljenec moj, vso tvojo ljubezno, tebe vsega... Oh, tak ne maraš? Hočeš, da trpim, da zblaznim od nove ljubosumnosti?...«

Iz Imperije je vse puhtelo. Vročično je objela Sandrigo z obema rokama.

Toda Sandrigo jo je to pot brutalno odrinil od sebe.

V ljubzenski strasti je bil pozabil na Bianco, in ista strast ga je po naravni poti pripeljala nazaj k Bianci.

»Hočem jo videti!« je dejal z mrzlim glasom.

»Videti jo hočeš!« je hripavo vzkliknila kurtizana.

Oči so ji zagorele v čudnem ognju in prsi so ji vzkipele. Njen glas je švistnil ko bič, ko je zdaj kriknila:

»Pa teči za njo kakor oni drugi!«

Sandrigo jo je pograbil za roke. Smrtna bledica mu je pokrila obraz.

Za naše nagrade

je še malo časa. Obnovite čim prej naročnino za tekoče leto in za 1. četrtletje 1933, ter pošljite rešeno skrialnico. — Kakor smo obširneje utemeljili v 50. številki, smo rok za skrialnico in obnovo naročnine podaljšali do prvih dni po novem letu. To ni več daleč, zato takoj pošljite naročnino, če še niste, da si pridobite pravico do tekmovanja.

»Kaj si rekla?«

»Da je ni več v Benetkah!« je zahropla, grabeč ga v obupu okoli vratu. »Da je zbežala, razumeš! In da v tem trenutku škof, gnusni in zoprni Bembo streže po njej... Ah, saj me boš še ubil!«

Sandrigo se je iztrgal krik besnega obupa in togote. Vrgel se je na kurtizano, jo začel daviti in jo podrl na tla.

»Ubij me!« je zahropla z blaznim grohotom.

»Kje je Bianca? Govori, zavrženka, govori!« Zgrabil jo je za prsi.

Takrat pa je v Imperiji vstala nova volja do življenja.

»Ne vem,« je zajecala, »kolnem se ti!«

»In Bembo?« je zarenčal razbojnik.

»Na poti v Mestre...«

»Na poti v Mestre! O, zdaj vse razumem!«

Skočil je na noge, planil k zavesam in jih besno raztrgal.

»V pristanišče!« je zarjul na veslača, »v pristanišče! Pa brž!«

Tisti mah se mu je iztrgal krik nečloveške groze: čolnar je stal pred šotorom. Sandrigo je bilo, kakor bi se mu bila prikazala strašna podoba iz sanj: v siju mesečine je v čolnarju spoznal Scalabrino.

Scalabrino živ!

Scalabrino na Imperijini gondoli!

Scalabrino, ki ga je bil vrgel skozi loputnico pri 'Zlatem Sidru!' Scalabrino, čigar smrtno hropenje je bilo Sandrigo še zmerom v ušesih!

»Duhovi!« je zajecal razbojnik. »Duhovi se vračajo!«

Scalabrino ni zinil besedice. Njegova laketi se je dvignila in se s strahovito silo spustila. Bodalo se je do ročaja zarinilo razbojniku v prsi; Scalabrinu se ga ni zdelo vredno izdreti.

Sandrigo je brez glasu omahnil vznak in telebnil v šotor kakor posekan; njegove oči so bile zaprte, iz prsi pa mu je gledal ročaj bodala kakor strahoten križ.

Imperija je vsa ledena od groze prisostvovala strašnemu prizoru.

Ni se onesvestila.

Toda gledala je vse to kakor v snu, ne da bi se bila mogla geniti, ne da bi bila mogla izustiti krik.

Tedaj je Scalabrino stopil k njej.

»Biancin oče!« je zahropla.

Scalabrino je slišal to besedico.

»Da!« je pritrdil z zlovesčim mirom, »Biancin oče.«

Drugega ni rekel. Ta edina beseda je v svoji svečani kratkosti obsegla vso njegovo bolest in osveto.

Prijel je Imperijo za lase in jo zavlekel na zadnji konec gondole.

Imperija se ni upirala; le njene od groze spačene ustnice so zamrmrale:

»Addio l'amor! Addio la vita!... Zbogom ljubezno, zbogom življenje!«

Scalabrino jo je s svojimi orjaškimi rokami zgrabil okoli pasu, jo zavihtel čez glavo in kriknil edino besedico:

»Justizia!... Pravica!«

Nato je zagnal kurtizano v vodo; še tisti mah se je potopila in izginila v vrtincu.

Od silovitega zamaha se je gondola zamajala in se prevrnila; Scalabrino je padel v kanal.

Prav takrat je pretrgal nočno tišino presunljiv krik.

Scalabrino ga ni čul.

Krepko se je odrinil kvišku in se z nekaj sunki pognal do nabrežja. Skočil je na suho in izginil v noč.

Se nadaljuje na 9. strani pod črto.

Tam, kjer delajo...

motvoz, to je špago, ni daleč. Če se peljete iz Ljubljane na Dolenjsko ali v ribniško dolino, vidite na postaji Grosuplje, tik ob progji, ravno pri križišču dolenjske in kočevske proge, velik kompleks poslopij, iz čigar sredine se dviga kadeč se tovarniški dimnik. To je Tovarna motvoza in vrvarna, d. d. največje in edino podjetje te vrste v Sloveniji, čigar izdelki so znani ne samo v Sloveniji, temveč po vsej državi in so zaradi svoje odlične kvalitete povsod visoko cenjeni. Tovarno so sezidali kmalu po vojni in napreduje od leta do leta. Ker je njeno geslo: »Zadovoljnost odjemalcev, je naš glavni cilj,« izdeluje tovarna samo prvovrstno blago in sicer po izredno nizkih cenah. Uspeh teh poslovnih načel je ta, da je danes tovarna zaposlena noč in dan, obratuje dnevno 24 ur, v treh posadah po 8 ur. Krog njenih odjemalcev pa se še zmerom širi, od dne do dne. Zato je šla tovarna svojim odjemalcem na roke in je odprla svoja skladišča v večjih mestih, kakor: v Ljubljani, pri tt. »Čehojug« d. z. o. z. v palači Vzajemne zavarovalnice, telefon 2339;

v Celju pri tt. R. Stermecki, telefon šte. 1-09,

v Mariboru pri tt. Dragu Rosini, Vetrinjska ulica 26, telefon šte. 29-20,

v Zagrebu pri tt. Viktorju Deu, Draškovičeva ulica 35, telefon šte. 52-88.

Tovarna sama sestoji iz več obratov. Terilnica lanu in konoplje (glej sliko) predeluje laneno slamo v predivo in predeluje dalje že napol predelano konopljo. Predivo se porabi deloma v tovarni, deloma pa izvaža. Tako se v tovarni izdelava vse, od slame do motvoza ali štrange, kar produkcijo zelo poceni, a obenem se lahko jamči za prvovrsten material pri gotovem izdelku, ker tovarna predeluje material sama. Kot daljnja predelava materiala služi mikalnica,

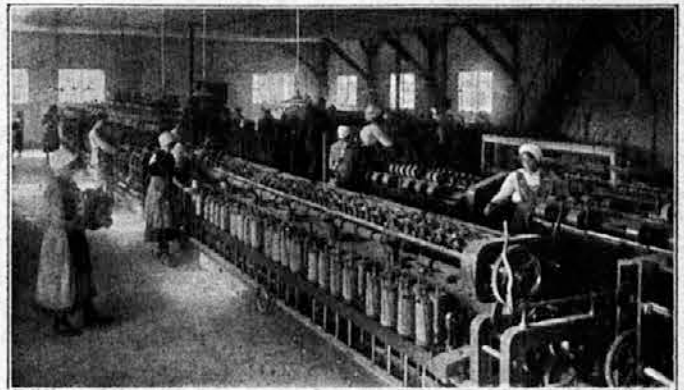
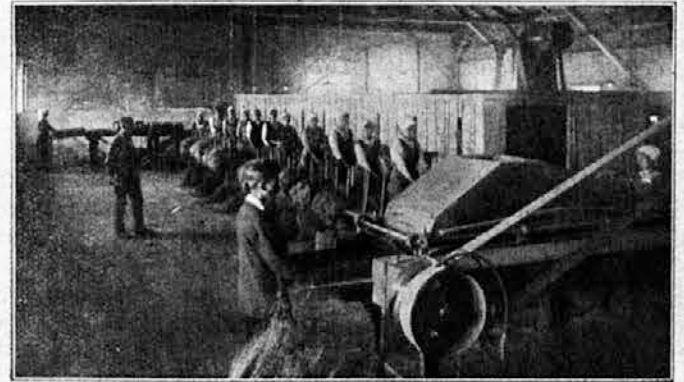
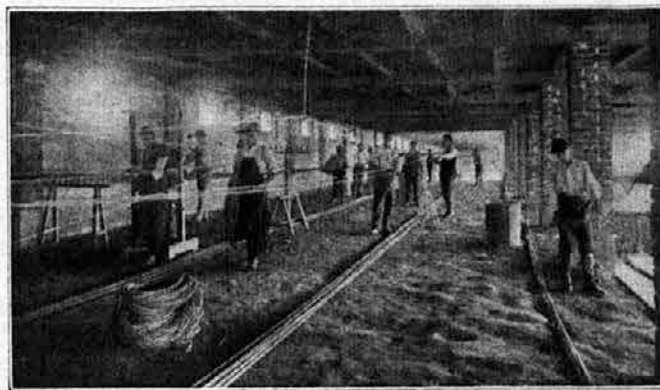
kjer se predivo tako laneno kakor tudi konopneno mika, to je vleče čez grebene z gostimi, ostrimi jeklenimi iglami, pri čemer odpadejo vsi kratki in nečisti deli prediva in ostane samo najboljši del, to so dolga, čista in zdrava vlakna, ki se porabijo za prvovrstne tovarniške izdelke, predvsem za štrange, uzde, vrvi in mo-

uzd, vrvic, cunseljnov, povodcev tudi vrvi, od najlanjših do najdebelejših za ladje in za transmisije, debelih 80 milimetrov in več in to v vsaki dolžini. Za vpletanje (šplajsanje) transmissijskih vrvi ima tovarna specialne mojstre.

Izdelovanje motvoza se deli v predilnico, sukalnico, čistilnico in klobčičarno. V predilnici (glej sliko) se predejo posamezne niti (preje) za vsako vrsto motvoza različne debeline. Te preje se potem v sukalnici

znamke »To-Mo-Gro«, ki je prvovrstna in zelo poceni. Nadalje izdeluje tovarna gurte, razne mreže za tenis, nogomet, tržne torbice, gugalne mreže, nepremočljiva pokrivala za konje in vozove ter debelo, izredno močno domače laneno platno.

Vsi delavci in uradniki te tovarne so sami domačini, kar moramo posebno poudariti; tudi zato moramo njene izdelke, ki so bili že večkrat odlikovani na domačih kakor tudi inozemskih razstavah z zlatimi kolajnami in

Pogled na tovarno, na desni: Terilnica. — Spodaj, na levi: Vrvarna, na desni: Predilnica.

tvov. Odpadki pa služijo za kurjenje lokomobile.

Vrvarna sama (glej sliko) je ena največjih in najmodernejših v državi. Dolga je nad 200 m in dela na električni pogon, kar omogoča enakovredno izdelavo in pocenitev produkcije. Zato so izdelki tako priljubljeni in visoko cenjeni v vsej državi, zraven pa so tudi najcenejši. Tu se izdelujejo poleg vseh vrst štrang,

posukajo po dve ali več skupaj in potem se tak sirov, še negladek in kosmat motvoz čisti v čistilnici na velikanskih strojih (nad 18 m dolgih) s pomočjo več sistemov čistilnih valjev in kemikalij in kleja in se suši na parnih valjih. Od tu gre motvoz v klobčičarno, kjer se navija na klobke različne težine po 25, 50, 100, 200, 500, 1000 in več gramov ter paketira. Tukaj se tudi izdeluje dretna

diplomami, kar najtopljeje priporočiti. Izdelki te tovarne se spoznajo od drugih po tem, da so opremljeni z varstveno znamko, to je pajkom v mreži z napisom: »Grosuplje«, kakor kaže zgornja vinjeta.

Kadar pridejo naši čitatelji v Grosuplje, jim priporočamo, da si to zanimivo domače podjetje ogledajo. Podjetju pa želimo najboljšega uspeha in napredka!

VII

Prvi Juanin poljub

Krik, ki je pretrgal noč, je prišel iz malega čolna, ki je plul za Imperijino gondolo.

Na njem je morala Juana iztezajoč roke v onemogli prošnji gledati strahotni prizor, ki se je bil odigral v nekaj sekundah.

Kaj je počela na tem čolnu? Katera misel jo je gnala? Katera nada? Čisto nedoločna misel. Prišla je bila skoraj ne zavedajoč se, kaj počne, vedoč samo to, da se pripravlja drama in da jo usoda slepo žene v njo.

Ko je Juana zapuščala Mestre, ko je odhajala od Rolanda Candiana, ko je šla v Benetke, je živela v njej samo ena misel: rešiti mora Sandrigo — a tako rešiti, da ne bo mogel zadeti Rolanda.

Ko je Juana zvedela iz Sandrigovih ust samih, da ljubi Bianco in da bo kmalu poroka, je sklenila priti skrivaj v Imperijino palačo in tam poiskati Bianco in govoriti z njo; ni pa se vprašala, kaj bo potem.

Videli smo, da je zagledala in spoznala Scalabrina.

Po drugi strani pa je vedela, da je Sandrigo v palači.

To ji je prevrnilo načrt.

Z nezmotljivim instinktom je spoznala, da je Scalabrino zato prišel, da ubije Sandrigo. In tisti trenutek je sklenila iti za Scalabrinom in ga ne izpustiti več iz oči. Če pride do boja med obema možema, se bo vrgla mednju.

Tako sta to ubogo žensko trpinčili hkrati ljubosumnost in groza. Ni bila več gospodarica sama sebe in vse, kar je počela, je delala impulzivno.

Videla je, kako je Scalabrino zavzel prostor v Imperijini gondoli, in tisti mah jo je obšlo spoznanje, kaj se pripravlja: Imperija in Bianca se bosta peljali na nočni izprehod, in Sandrigo ju bo spremljal.

Poiskala je majhen čoln, sedla vanj in čakala, kaj pride, kakor je čakal Scalabrino nekaj korakov od nje.

Minevale so ure.

Zabava se je počasi končala, luči so ugašale.

»Zdaj!« je pomislila nesrečnica in se prijela za srce, ki ga ji je grozilo razgnati.

Takrat je zagledala Sandrigo in Imperijo, ki sta v tesnem objemu prihajala po stopnicah kurtizanine palače.

Gluha tožba se ji je izvila iz prs.

Imperija v Sandrigovem objemu! Tudi ona! Najprej mati, nato pa še hči! Tisti trenutek si je Juana z vsem srcem želela, da bi Sandrigo padel po Scalabrinovi roki... Toda ko je gondola odplula, ko je zagledala visoko Scalabrinovo postavo na krnu, jo je stresel mraz in brez pomišljanja je pognala čoln za gondolo.

Gondola je plula počasi.

Juana jo je izlahka ohranila pred očmi. Njene misli so bile v tistih usodnih trenutkih vse zmedene; bilo ji je že na koncu jezika, da San-

driga posvari, a potem ji je spet ljubosumnost zadrgnila jezik. Mislila je, da je preteklo šele nekaj minut, ko je nenadno zagledala Scalabrina, kako se z bodalom v roki bliža šotoru.

Vsa bistrost se ji je tisti mah vrnila; z nadčloveško močjo, ki jo ji je dajal obup, je pognala čoln...

Prepozno!

Drama se je izpolnila. Vsa odrevenela od groze je Juana videla, kako se je gondola zamajala, kako je Scalabrino zagnal Imperijo v vodo in se je čoln prevrnil...

Trenutek nato, ko je Scalabrino plaval proti nabrežju, je priplul Juanin čoln do gondole, ki se je ležeč na hrbtu lahko pozibavala na valovih.

»Sandrigo! Sandrigo!...«

Nihče ni odgovoril obupni tožbi, Juana je padla na kolena in mrtvo zasrepela v črne vode, ki so zlovesče pljusale gondoli v boke.

»Mrtev!« je zahropla. »Mrtev! Mrtva moja ljubezen! Mrtvo moje življenje!«

V tistem trenutku je nesrečnica popolnoma pozabila, kaj je bil človek, ki ga je ljubila; ostalo je v njej samo čuvstvo ljubezni.

In ko je tako, nezmožna za solze, samo srepo strmela v zlovesči kanal, je zdajci pljusnila pred njo bela postava, človeško telo v beli obleki, ženska...

Imperija!

Sklonila se je k njej, jo zgrabila za obleko,

in z nadčloveškim naporom se ji je posrečilo, da jo je potegnila iz vode in zavlekla v čoln.

In potem jo je obšla morilska želja, da zagrebe svoje prste v te marmorne prsi, da zasadi svoje nohte v ta obraz, ki je še zdaj, brez življenja, ohranil svojo tragično lepoto. Toda premagala se je in pokleknila kraj Imperije...

Tako je minulo nekaj minut...

Čoln je plaval na slepo, skupno z gondolo; zdaj pa zdaj sta se barki gluho zadeli druga ob drugo.

Juana je za trenutek odvrnila oči od Imperije, a takoj se je spet odtrgala od vode, kamor je z nepremagljivo silo vleklo njen pogled.

Zdela je sključena v dve gube, s komolci na kolenih, lase ji je veter razplel, in s trepečočih ustnic ji je venomer vstajala obupna tožba:

»Mrtva moja ljubezen! Mrtvo moje življenje!«

Njeno življenje!... To ubogo življenje!... Pred njenim duhom so kakor v vročici bežali prizori iz prošlosti, in v vsakaterem je Juana našla spomin na tistega, ki ga je ljubila.

Zdajci se je telo kraj nje zgenilo.

Juana je vztrepetala.

Ali ga je čoln stresel? Ne... Prsi so se napele v vzdihu in lahen trljaj trepalnic je razodel, da se v kurtizano vrača življenje.

Vsa v preplahu, nezmožna za slednjo kretanje, je Juana strmela v to prebujajočo se življenje.

Naposled je Imperija odprla oči in njen pogled se je srečal z Juaninim.

Tako so minevale dolge minute.

Ženski sta se gledali, kakor bi druga drugi z očmi izpovedovali vsaka svojo ljubezensko povest. Potem se je Imperija z naporom vzpela, sedla in plaho pogledala naokoli. Nato so se njene oči spet vrnile k Juani.

»Kdo ste?« je vprašala.

»Ljubila sem ga!« je odgovorila Juana.

»Ljubila si... koga?«

»Sandriga.«

In spet je v Juani zavrela blazna želja, da bi zasadila nohte v kurtizanin obraz.

Imperija se je histerično zasmejala in se vzpela na noge.

»Sandriga!« je kriknila. »Sandriga!... Na, poglej!«

Mehanično je Juana pogledala v smeri njene iztegnjene roke. In tudi ona se je vzravna, a vsa drgeoč od nepojmljive groze in brezdanjega obupa.

Zakaj tam spodaj, na črnih valovih, v pošastni mesečini je pljusalo Sandrigoovo truplo in iz prs mu je gledal ročaj bodala kakor zlovesč križ.

»Sandrigo!« je zarjula Juana. »Ljubezen moja!... Takoj bom pri tebi!...«

In spustila se je v umazano vodo in splavala k truplu.

Njene roke so se oklenile mrtvečevega vratu.

In obe telesi, mrtvo in živo, sta izginili.

Le glavi sta še gledali iznad vode.

Z neskončno nežnostjo do smrti deviške ljubezni je Juana pritiskala na ledene ustnice mrtvega ljubimca svoj prvi poljub.

In obe telesi sta se pogreznili na dno kanala.

VIII

Imperija

Scalabrino se je bil vrgel v vodo v trenutku, ko se je gondola prevrnila.

Plaval je, ne meneč se za to, kaj se za njim dogaja.

Ko je bil na nabrežju, je krenil proti Olivolskemu otoku, kamor je prispel ves tresoč se, ne od mraza te noči in od vode, ki je curljala iz njegove obleke, nego od vročice nocojšnjih dogodkov.

Roland ga je že čakal.

Prva orjakova beseda, ko ga je zagledal, je bila:

»Moja hči?«

»Še nobenih vesti; zaman smo preiskali vso Bembovo palačo.«

Scalabrino je obupno pobesil glavo.

»Pogum!« ga je skušal tolažiti Roland in mu stisnil roko. »Bianca je močna in njen duh ne-

V 24 URAH

barva, plišira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zaplestnice i. t. d. Perc, suši, munga in tika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

omajen; prepričan sem, da bo vztrajala v svojem odporu... vrnjena nama bo živa in neomadeževana.«

Scalabrino se je spustil na stol kraj kamina, kjer je prasketal velik ogenj, in iztegnil vanj svoje premrle roke.

»Sandrigo?« je vprašal Roland.

»Zabodel sem ga.«

»Imperija?«

»Utopil sem jo.«

Roland se je zasmilil, upiraje oči v svojega tovariša, ki mu je tako mirno in preprosto izpovedal tolikšno tragedijo.

Scalabrino se je motil vsaj v eni točki; Imperija ni utonila.

Videli smo, kako je vstala v življenje. Videli smo, kako jo je Juana potegnila iz vode.

Ko je bilo konec poslednje epizode drame, ki smo jo pravkar popisali, je Imperija negibno obsedela v čolnu.

Njene oči se niso mogle odtrgati od kraja, kjer sta se Sandrigo in Juana pogreznili v mrzle valove.

Niti tega se ni izpraševala, kdo je ta neznanca.

Morda sploh ni nič mislila.

Valovi so premetavali čoln in ga naposled zagnali na nabrežje.

Gondolo, razkošno ljubezensko gondolo pa je zaneslo na morje, in ribiči so jo našli čez nekaj dni na pesku morskega jezika, ki zapira pristanišče v Lidu.

Danilo se je že, ko se je Imperija predramila iz svoje otopenosti.

Dvignila je glavo.

In tedaj je videla, da se je nabrala na nabrežju gruča ljudi, ki so jo radovedno gledali.

Z vso silo je skušala pregnati spomin na strahotno noč.

»Ali je gospa padla v vodo?« je radovedno vprašala neka ženica.

»Da, v vodo sem padla,« je odgovorila Imperija šklepetaje z zobmi. »Ali imate med vami čolnarja, da bi me peljal domov?«

Neki moški je skočil v čoln in dejal:

»Čolnar sicer nisem, veslati pa vendarle znam. Kam naj gospo odpeljem?«

»V palačo Imperije,« je dehnila kurtizana in napol omedlela.

Imperijino ime je zletelo od ust do ust in povsod zbudilo radovednost in občudovanje. Toda prostovoljni čolnar se je bil že uprl v vesla in čoln je švignil proti Velikemu kanalu.

Imperija se je spet osvestila, to se pravi, zavedla se je, kaj se okoli nje dogaja. Toda njeni možgani niso bili od toliko nočnih strahot za nobeno celo misel. Čoln je plaval ob kanalu. Palače so hitele mimo njenih oči, in imela je komaj toliko moči, da je zamrmrala:

»Oh, predolgo to traja... hitreje, gospod, hitreje, bodite usmiljeni... bogato vas nagradim.«

»Gospa,« je odvrnil čolnar, »radost, da sem mogel videti od blizu lepoto, ki jo slavi vsa Italija, je zame zadostno plačilo; po drugem ne hrepenim.«

Imperija ga je začudeno pogledala. Mož je bil slabo oblečen; bil je očitno iz siromašnih slojev. In tedaj so njegove besede, besede neznanca, polne ponosa nad lepoto, ki je slepila prav tako bogatine kakor siromake, te besede so ji vrnile ogenj življenja v oči. Premišljala je, kaj naj pač stori ali reče, da se temu človeku zahvali. Zdajci je segla v lase in potegnila iz njih čudovito lepi glavnik, ki je vezal njeno bujno frizuro: bil je bogato okrašen z dragim kamenjem.

»Ne bom vas torej plačala za to, da me vozite; toda v zahvalo za svoje besede vzemite tole v spomin.«

Mož je spravil dragotino in dejal:

»V spomin na najlepšo med najlepšimi.«

Imperija je trudno odmahnila z roko in jela opazovati palače, ki so hitele mimo nje. Čuden je bil pogled nanjo: kakor pošastna prikazen se je zdelo z razpistenimi lasmi v sivnostni obleki v tem bornem čolnu.

Zdajci pa je kleknila in iz ust se ji je utrgal gluh krik.

»Ona!«

Čoln je privozil mimo Altierijeve palače. Eno izmed oken je bilo odprto.

In pri tem oknu je stala bleda ženska in melanholično gledala po kanalu.

Ta ženska je bila Leonora.

Ali je videla Imperijo?

Vsaj kurtizani se je zdelo, kakor bi se bil njen pogled ustavil na njej.

Krcevito je sklenila roke in zamrmrala:

»Oprosti! Oh, oprosti!...«

A že je Altierijeva palača ostala za njo in kmalu nato se je čoln ustavil. Imperija je videla, da je doma. Vstala je in čez nekaj trenutkov omahnila pol nezavestna v naročje svojih služabnic.

Položile so jo v posteljo, jo odrgnile in otrle in pokrile s toplimi odejami.

Krepka kurtizanina natura je srečno prebolela posledice strašne noči. Že popoldne tistega dne je sedela, toplo ogrnjena, okrepljena po dobrem obedu, sama v budoarju, kjer je bila sprejela Rolanda Candiana za Pietra Aretina.

Od tolikih spominov te noči ji je ostala samo ena groza: da se ne bi zdajci pojavil pred njo Roland ali pa Scalabrino.

Vse drugo je izginilo iz njenega duha.

Bianca?... Nanjo je komaj še mislila, kakor bi bili že davno minuli časi, ko se je zadnjič srečala z njo. Čudila se je le nečemu: kako je mogla občutiti zanjo tolikšno ljubezen. Bilo ji je, ko da se je ta ljubezen v njej posušila kakor rastlina na peščenih tleh.

Bembo? Bil je v njenem spominu bolj mrtev, kakor je bil Sandrigo dejansko.

Ob misli na Sandrigo je komaj še zaznala lahen drget — poslednji ostanek neugnane strasti, ki je prošlo noč besnela v njej.

Sandrigo je mrtev.

In šele zdaj se je zavedla, kako neznoten prostor je zavzemal v njej.

Z njegovo smrtjo se je tudi strast do njega razkadila; slednjo misel nanj je zavrnila, pregnala ga je ne sicer iz srca, zato pa iz čutov.

Tako so bili torej Bianca, Bembo in Sandrigo v njenem spominu samo še sence.

Zato pa je nekdo drugi živel v njej tem življeje življenje, kakor bi se bila življenja onih treh združila v njem: Roland Candiano.

Kurtizana je jokala.

Resnične solze, grenke in jedke, so ji polzele po licih, in niti na um ji ni prišlo, da bi pogledala v zrcalu, kako te solze uničujejo njeno lepoto.

Zdaj šele je izprevidela, da ni od tistih dob, ko je zaradi Rolanda prišla v Benetke, niti trenutek prenehala njega ljubiti. Vse drugo je bila samo bolj ali manj spretno igrana komedija.

Ljubila je tega moža in čutila je, da ga bo zmerom ljubila.

In ko je klicala v duhu njegovo podobo, ni bilo naslada ne pohota, kar je vstalo v njenem sreću.

Zakaj vsa druga čuvstva so se izgubila pred neizrekljivo grozo.

Naš drugi roman

Iz tehničnih razlogov in zaradi obilice božičnega in drugega zanimivega gradiva smo morali začetek našega drugega romana, ki bo izhajal obenem z »Mostom vzdihov«, odložiti na prihodnjo, t. j. novoletno številko.

Iz eksotičnih dežel

Javanci so kakor otroci...

Richard Katz

Pričujočo mično sličico povzemamo iz Richarda Katza knjige »V vedri družbi rjavih ljudi.« Izšla je pri Ullsteinu v Berlinu.

Java bi bila obljubljena dežela za sladkor (najboljšo zemljo ima, delavcev v izobilju, dovolj denarja je, česa hočete še več?), Java bi bila zasajena s sladkornim trstjem od Batavije do ceste pri Baliu, če... Da, če...

Pa pravi sladkorna industrija: »Zemlja je last tistega, ki jo najbolj obdeluje.«

Pa pravi kraljevska holandska kolonijalna vlada: »Ne, zemlja je last

Za našo pravico, da upravljamo to zemljo, se skriva dolžnost, da jo ohranimo njenemu narodu. Samo nekoliko smemo pri tem zaslužiti.«

»Oprostite vendar,« pravi sladkorna industrija, »mi imamo 172 tovarn tukaj, ki so med brati vredne milijardo mark; gradili smo železnice, ceste, vodovode in nasipe. Na leto pridelamo tri milijone surovega sladkorja. Med žetvijo zaposlujeemo 800.000 Javancev, v ostalem času pa še vedno 60.000. Razen tega, koliko pa zaslužite vi sami od nas? Od posrednih in neposrednih davkov, od sladkornih tovorov na državnih železnicah, od carine in pošte? 46 milijonov goldinarjev! Saj znamo tudi mi izračunati! Premislite vendar: če prenehate ščititi domačine pred samimi seboj, lahko mi svoje pridelovanje podvojimo in naše davke tudi.«

Pa pravi vlada: »Nikar mi ne očitajte davkov, drugače bomo preračunali tudi vaše dobičke. Pa ne po vaših statistikah, ki znesejo povprečno sedem in pol odstotka, temveč bomo vzeli v račun vse čezmerne odpise, dividende nameščencev, različne posebne nagrade in še drugega več. Kar tiho bodite, prav lepo ste zaslužili v vseh teh letih.«

Če bi se vršil tak pogovor v kakšni evropski državi, bi bil gotovo manj miren. Državlanski zmisel Holandcev in ravnodušna narava jim ne dasta (ali vsaj zelo redkokdaj), da bi zašli s poti stvarnosti.

Kolonijalni zakoni dovoljujejo pridelovalcem sladkorja le omejen prostor, zato napravijo le-ti iz potrebe čednost in obdelujejo najeto zemljo z rafinirano intenzivnostjo. Po hektarju dosežejo tako največjo sladkorno količino na svetu. Od leta 1840 se je pošesterila, od 1900 podvojila.

Seveda izključuje tako kar najbolj intenzivno obdelovanje Javo iz med-

Javanska plesalka

narodnih sklepov za cene in proizvodnjo. Tukajšnja sladkorna industrija ne more sajenja omejevati, da bi s tem podprla ceno. Njen obrat bi se ne obrestoval več v tistem trenutku, ko ne bi več obdelovala zemlje z vsemi silami.

Zaradi tega sladkorni gospodje ne prestando pritiskajo na svoje uradništvo, na svoje delavce, na zemljo — in pred vsem — na sladkorno trstje.

Nameščenci so s precejšnjimi nagradami interesirani na uspehu žetve, in sicer ne samo tovarniški ravnatelji (ki dobe ob dobrih letinah na stotisoče), temveč vsi nameščenci, tudi najmlajši kemiki, strojniki in nadzorniki nasadov. Vsak sladkorni uradnik ve, da s svojim delom poveča svoje prejemke, in zato dela vsakdo, kolikor le more.

Domačini delajo akordno. Vsak ku-li, ki dela v nasadih, si lahko zasluži, če je količakaj priden, marko in 70 fenigov (svojih 25 Din) na dan. To velja v deželi, kjer stane obed domačina 10 fenigov, za prav dobro plačo. Povprečnina zaslužka je seveda nekoliko manjša (okoli 1:50 marke za izučenega, okoli 83 fenigov pa za neizučenega delavca). Večina sladkornih kulijev pa dela tudi samo 4 do 5 ur na dan.

Pred sleparji s predjemi in tatovi so zavarovane tovarne z obsežnimi daktiloskopskimi kontrolami; njihova centralna pisarna ima v svoji kartoteki skoraj 60.000 odtiskov palcev.

Izjemnim gospodarskim prilikam, v katerih javajska sladkorna industrija dela, bi posamezniki ne bili kos. Zato so vse tovarne medsebojno tesno organizirane. Njihov produkcijski sindikat, kakor tudi prodajna pisarna obsezata 92 odstotkov vseh obratov, neglede na to, ali so last posameznikov ali pa delniških družb (največ jih je, in največji so obrati holandskih kulturnih bank).

Prav tako velik je odstotek tovaren, ki prispevajo za sladkorni institut, za »Sladkorno poskusno postajo Pasuruan«. Ta moderni institut vodi holandski učenjaki, vzdržuje se pa od prostovoljnih prinosov organiziranih tovarn, kar vrže približno 25 mark za hektar obdelane zemlje.

Izdatki so veliki; vendar bi se že z enim samim uspelim poskusom izplačali: če bi namreč prišli do živega boleznega sladkornega trstja »se-reh«. To je neka vrsta rahitične pohabljenosti sladkornega trstja, ki bi bila skoraj uničila vso sladkorno industrijo Jave. Institut je pričel vzgajati semenska stebelca v zdravem višinskem zraku. Poslal jih je kakor bolno deco, v gore, in ko so jih zopet presadili v dolino, so ostala zdrava.

Entomološki oddelek sem našel pri mikro-kinematografskem slikanju neke vrste bele listne uši, ki je zajedavec sladkornega trstja. Vodja oddelka je našel mikroskopsko majhno večšo, ki leže svoja jajčeca v listno uš in jo tako sterilizira. Zdaj bi pa seveda hotel kar celo rejo te male večše, da bi z njimi okuževal listne uši.

Za analizo zemlje in za gnojilne poskuse je drugi oddelek, ki dela v velikih laboratorijih. Sleherno leto napravi 3000 prepričevalnih poskusov, od katerih veljajo za »prepričevalne« res samo oni, ki so se pri desetkratni preizkušnji obnesli.

Najvažnejši oddelek vsega institu-

Dve mladi Javanki plešeta

ta je pa oni, ki se bavi z gojenjem. Z 80.000 poskusi križanja in umetnega gojenja išče »idealnega sladkornega trstja«, ki naj bi bilo za boleznega nesprejemljivo in bi poleg tega dajalo kolikor največ mogoče sladkorne tvarine. Pred dvema letoma so s križanjem »2878 P. O. J.« zadeli v to smer. Devetdeset odstotkov zemlje, na kateri se prideluje sladkorno trstje, je posajene s to novo vzgojeno vrsto, in je proizvodnja vsako leto zrasla za 20 odstotkov.

Na ta način se je našla ugodna rešitev spora med daljnovidno kolonijalno vlado in sposobno industrijo, ki se na vse načine trudi hitro zaslužiti denar: ker ni smelo sladkorno trstje na Javi rasti na široko, je rastle na visoko, in ker se ni moglo ekstenzivno širiti, je postalo intenzivno slajše.

Izložbe in cene

Za zlato nedeljo so ljubljanske trgovine ponovno preuredile svoje izložbe in jih še okusneje aranžirale s stvarmi, ki pridejo v poštev za božična darila. Tudi to pot je zbudila našo pozornost solidna veletrgovina A. & E. Skabernè na Mestnem trgu. Trgovina je za zlato nedeljo prav okusno aranžirala svoje izložbe in opremila vse blago s cenami. In ravno te zelo zmerne cene so najbolj zbudile našo pažnjo. Zato opozarjamo naše čitatelje nanje in jim priporočamo, naj si na vsak način ogledajo izložbe te solidne veletrgovine, kjer si bodo lahko poceni in dobro kupili vse potrebno za božič.

Božični filmski program

Letošnji božični program v ljubljanskih kinih bo zelo skrbno izbran. Kinematografi bodo predvajali:

Elitni Kino Matica bo igral film »Zvezde z neba« (Liane Haid in Gustav Fröhlich). Zelo uspela filmska opereta v režiji Geze Bolvaryja, z glasbo Roberta Stolza. Pred programom najnovejši Foxov tednik.

Kino Ideal prinese za božič film »Maradu«, eksotično zgodbo iz bornejskih pragozdov. Zraven tega še Ufin tednik.

Zveza Kulturnih Društev bo predvajala v Matici film »V deželi 1000 otokov«.

Staro kamenito svetišče na Javi

domačinov, in njim prepovem, da vam jo prodajo.«

»Pa če so domačini zadovoljni, da jim plačamo kolikor zahtevajo?«

»Tudi tedaj prepovem. Vem, da so Javanci kakor otroci na denar, vem pa tudi, da ga takoj zapravijo, ko ga dobe. Vem, da domačin proda vso riževo setev, da si za denar kupi polnilno pero, s katerim ne zna niti pisati. Če mu odkupite zemljo, nima čez teden niti zemlje, niti denarja več. Ne, domačine moram varovati pred samimi seboj!«

»Pa nam dovolite, da najmemo zemljo za dolgo dobo, da se nam splačajo naše investicije, naše tovarne, naše naprave za namakanje, naše tvorniške železnice!«

»Najeti smete, da, a le za leto dni. Potem mora zemlja najmanj za dve leti spet v roke domačinov, da bodo sejali riž. Porabiti pa smete le toliko vode, kolikor je preostaja od riževih nasadov. Javaneec je riževce.«

»Riž je pesniška rastlina. Pa se da od pesnikovanja živeti? Sladkorno trstje je plodonosna rastlina. Hočete, da vam gladije narod, ki se pomnoži vsako leto za četrtil milijona, na čedalje manjših riževih poljih? Že zdaj tako imenovana »sava« komaj zadošča, da preživi celo družino. Javaneec živi slabše pri svojem rižu, kakor pri našem sladkornem trstju.«

»A riževo polje je njegovo,« vztraja vlada, »in mi smo tuji tu.

Božič v ljubljanskih kinih

„ZVEZDE Z NEBA“

Ko smo zvedeli za božični program Elitnega kina Matice, ki nam je za praznike pripravil film pod gornjim naslovom, smo takoj pogledali, kaj pravi o njem kritika v evropskih velemestih. Ker dobivamo redne in točne informacije o filmski produkciji in njeni kakovosti, nam je zato mogoče tudi ta film oceniti tako, kakor ga je ocenila objektivna inozemska kritika.

Filmska opereta »Zvezde z neba« je izdelana po manuskriptu Ernesta Marischke in Gustava Holma v režiji Geze Bolvaryja. V glavnih vlogah igrata Liana Haid in Gustav Fröhlich, z njima pa popularni komik Szöke Szakall.

Ime znanega režiserja Geze Bolvaryja je v prvi vrsti zbudilo našo pozornost. Ker je izbral za ta film prvovrstne igralce, ni čudo, da ga je kritika tudi zelo ugodno sprejela. Tako beremo o premijeri filma, ki se je višila v »Atriju« v Berlinu, tole oceno znanega filmskega kritika Georga Herberga:

»Bil je to velik, izreden uspeh. Malo je filmov, ki bi bili izdelani s tolikšno skrbjo in pri katerih bi bile vloge tako srečno porazdeljene.

Poldrugo uro smo se prav imenitno zabavali. Liana Haid nas je očarala z lepoto svoje osebe in svojega glasu. Ko je zapela, je bilo v »Atriju« popolnoma tiho. Haid je igralka, o kateri bi človek rekel, da je po vsakem novem filmu nanovo odkrita zvezda. Njen glas je poln nežne sladkobe, prav tako tedaj kadar poje, kakor takrat ko govori.

Gustav Fröhlich je imel vlogo, ki mu je zelo ugajala in se je zato lahko dodobra v njej izživel. Toda ne smemo pozabiti tudi Szökeja Szakalla, komika po božji volji: ni je stvari, ki mu ne bi uspela, vsak gib njegovih ustnic, vsako njegovo zadržano in vsak njegov posmeh je vredno videti in slišati.

Bolvary je zares napravil nekaj prvovrstnega. Vsaka podrobnost v režiji je temeljito izdelana, začenši s toaletami filmske dive pa vse do slednjega Szakalovega rekvizita — vse je na pravem mestu.

Posnetki tako v ateljeju kakor v prirodi, kjer imamo priložnost videti krasno alpsko panoramo, so odlično uspeli. Lahka melodija Stolzeve glasbe nam je bila v ušesih še tedaj, ko smo bili že zdavnaj na ulici.

V neki drugi kritiki pa beremo:

»V režiji Geze Bolvaryja je postala vsebina tega filma živa in očarljiva. Mislim, da Nemčija ne premore več režiserja, ki bi znal tako kultivirati veseloigre in jih tako spretno vprijarjati. Liana Haid je s tem filmom dokazala, da je prva med nemškimi filmskimi igralkami. Ona je edina, ki se lahko primerja z najznamenitejšimi svetovnimi zvezdami. — Gustav Fröhlich, obubožani grof kot šofer, igra prirodno kakor zmemrom in ne navduši samo ženskih src. Toda tudi Szökeju Szakallu pripade zelo izdaten del zaslug za veliki uspeh, ki ga je film doživel.«

Zanimiva je zgodba tega filma. Obubožani grof, ki je v sili prevzel službo šoferja, se naenkrat zagleda v neprijetnem položaju. Odpovedali so mu, ker se je ženska mladež njegovega gospodarja preveč smukala okoli njega. Kaj naj napravi? Če bi hotel poslušati nasvet svojega zvestega sluga še iz dobrih časov, bi bila stvar kaj hitro urejena. Njegov sluga vobče ne more razumeti, zakaj si njegov gospodar služi kruh s težkim šoferjskim poklicem, ko bi mu bilo treba le s prstom ganiti, pa bi dobil bogato ženo. Sluga hoče neprijetni položaj svojega gospodarja izriniti v

izrazi željo, da bi se seznanil s katerim članom te ugledne rodbine, ker se spominja, da je bil svoje čase v poslovnih zvezah z njo. Bobbyjev sluga imenitno odigra namenjeno mu vlogo. Navdušen nad zdravim grofovim humorjem, ga povabi predsednik na avtomobilsko vožnjo po Italiji. Toda prav takrat ko pripravlja Bobby prekrasni avto za potovanje, se prikaže Alice v spremstvu svojega strica, ki je pa ravno Bobbyjev gospodar. Alice se razsrdi nad predrznostjo šoferja, ki se je upal z njo flirtati. Da se reši iz nevšečnega položaja, pokliče brzojavno svojega

Liana Haid in Gustav Fröhlich v filmu »Zvezde z neba«

ta plodoviti namen. Po dolgem prigovarjanju se mu posreči pogovoriti svojega gospodarja, da se s poslednjo plačo v žepu odloči iti na večerjo, na katero ga je povabil španski kavni kralj Zambesi s svojo hčerko Carmen, ki je vanj do ušes zaljubljen.

Ko stopi grof v restavracijo, trči v elegantno damo, ki se ji vsuje ogrlica po tleh. Pri iskanju biserov začneta razgovor in v tem naš grof-šofer pozabi na sestanek, ki ga je dogovoril z Zambesijem in njegovo hčerko. Toda prav tako tudi kavalir elegantne dame (Liane Haid) zaman čaka najo, ker sta onadva sklenila skupaj prebiti večer. Mladi grof ne misli na to, kaj bo jutri, in povabi svojo novo znanko Alice na večerjo. Ona pristane in njuni srci se hitro najdet. Mladi grof Bobby se ji hoče predstaviti, ona pa to odkloni, češ: Lepše je tako, če ne vem, kdo ste in kaj ste.

Drugi dan najde Bobby na podlagi oglasa v listu novo službo kot privatni šofer predsednika Führinga. Pred nastopom službe zahteva njegov novi gospodar, da mu predloži priporočila. Bobby imenuje grofa Lerchenaua — to je pa on sam. Führing

znanca, ki jo je tisti večer zaman čakal.

Šoferjev sluga, ki igra zdaj vlogo grofa, dobro ve, da bo njegovemu Bobbyju v tej službi hitro odklenkalo. Zato pošlje brzojavko Zambesiju in njegovi hčerki, hoteč tako vendar že spraviti Bobbyja v objem bogate Španke.

»Bobby je zvedel, da Alice čaka svojega kavalirja. Moral bi jo odpeljati na letališče, kjer bo pristal njegov tekmeč. Bobby pa to odkloni. Naj Alice sama šofira! Njo to tako prevzame, da ne more več skriti svojih čuvstev.

Bobby se hoče umakniti s prizorišča, to pa preprečijo spuščene železniške zatvornice. Njegov sluga, ki ravno pripelje s postaje Zambesija in njegovo hčer, ga zagleda pred zaprto zatvornico v objemu z lepo Alice.

Režija, glasba, slike, igralci — vse to govori zelo laskavo za film. Zato ga mirne duše toplo priporočamo čitateljem naše filmske rubrike, prepričani, da jim priporočamo prav prijetno zabavo, ki jim jo je Elitni Kino Matica pripravil za božične praznike.

Maradu

Za božič bo predvajal kino »Ideal« veliki eksotični film iz bornejskih pragozdov »Maradu«. Film nam riše potovanje belke v pragozd, kjer išče svojega izgubljenega moža. Res ga tudi najde, toda on je noče več poznati. Ko jo naposled le spozna, pa poseže vmes maharadža, ki bi hotel imeti belko zase. Toda ona se upira in ga nevarno rani s strelom iz revolverja. Prav takrat začne bruhati stani ognjenik Maradu, ki zasuje maharadževo palačo in tako našima junakoma odpre pot domov.

Film nam kaže pragozd z vsemi njegovimi strahotami in nevarnostmi, boje s pantri, bljuvanje ognjenika in grozote krokodilskega jezera.

Ker je zvočna aparaturna kina »Ideal« nekaj čisto drugega kakor je bila prej, in je tudi program kina posebno izbran, smo prepričani, da si bodo prijatelji lepih filmov za božične praznike ogledali tudi ta zanimivi film.

»V deželi 1000 otokov«

Film »V deželi 1000 otokov« nam kaže zelo posrečene posnetke prekrasnih obal našega Jadrana in njegovih otokov. Vsebina mu je ljubezenska zgodba. — Poudariti moramo, da je film domače delo, da ga je napravil g. Osvatič iz Celja, da je 100-odstotni zvočni film s srbohrvatskim dialogom. Toplo priporočamo ta domači film, ki nam ga za božič prinese »Zveza kulturnih društev«.

Filmski dobriž

Kakor smo zvedeli, prinese »Zveza kulturnih društev« takoj po novem letu veličasten film iz svetovne vojne »Douaumont«. Režiral ga je Heinz Paul; film prikazuje boje pri Verdunu in za utrdbo Douaumont.

Kaj bomo videli v januarju

Informirali smo se, katere filme prinese Elitni kino Matica meseca januarja. Evo jih:

Med prvimi bo opereta »Orlov«, ki je v filmu prav dobro uspela. V glavnih vlogah igrata Svetislav Petrovič in Liana Haid.

Nato pride »Alpski raj«, pravkar izdelani zimskosportni film Aafe, ki se dogaja v Engadinu. Film je izdelan po ideji dr. Arnolda Fancka in v njem nastopata priljubljena filmska zimskosportna komika Gussi Lauteschner in Walter Riml, oba znana iz filma »Bela opojnost«.

Potem bomo videli filmsko glasbeno komedijo »Diplomat-ženskar«. V glavnih vlogah nastopajo Marta Eggerth, Max Hansen in Leo Slezak.

Najlepše presenečenje pa nam pripravi kino Matica z dvema veličastnima filmoma »Don Quichotte« in »F. P. I. ne odgovarja«. »Don Quichotte« je film izrednega formata; njegovo vrednost predstavlja že ime najslavnejšega basista na svetu Šaljapina, ki bo igral naslovno vlogo. »F. P. I. ne odgovarja« pa je fantastičen film o preokoceanskem zračnem prometu. Izdelala ga je Ufa in jo je stal več kot 70 milijonov Din.

Potem pride kolesarskosportni film »Prekrižani računi«, v katerem nastopata v glavnih vlogah Heinz Rühmann in Tony van Eyck.

Gospodinjam za praznike

Kuhinja o božiču

Piše Nuša

Pražena polenovka

1 kg namočene polenovke skuhamo v slani vodi do mehkega, na kar jo otrebimo in denemo na kozico $\frac{1}{4}$ kg domače masti ali svežega masla, na katerem zarumenimo 12 dkg drobtin. Polenovko pražimo $\frac{1}{4}$ ure. — Serviramo jo gorko z dušenim krompirjem in solato.

Jabolčni štrukelj

Napravimo dobro vlečeno testo iz $\frac{3}{4}$ kg presejane bele moke, $\frac{1}{4}$ litra mleka, 1 jajca, nekoliko soli in nekaj masla. Testo dobro obdelamo, ga najmanj 20 minut gnetemo, pri čemer gledamo, da bo mehko, ne pretrdo, nato ga denemo na desko in pokrijemo s pogreto kozico. Med tem olupimo 2 kilogr. jabolk, ki jih nastrgamo na ribežniku za repo, pomešamo vmes jabolk, $\frac{1}{4}$ kg sladkorne sipe, nekoliko cimeta, $\frac{1}{4}$ kg rozin, 5 dkg zrezanih mandljev, nekoliko citronovih lupin in vse dobro pomešamo. Zdaj še raztopimo na kozici nekoliko masla ($\frac{1}{4}$ kg je zadosti) in pražimo na njem svetlo $\frac{1}{4}$ kg žemljevih drobtin. Na mizo denemo bel prt, ki ga dobro posujemo z moko, na kar denemo testo nanj, ga raztegnemo kolikor mogoče na tenko, potresemo najprej te pražene drobtine, nakar ga potresemo z jabolki, štrukelj dobro zvijemo in ga denemo v pekač, ki ga dobro pomažemo z maslom. Nato pečemo počasi v srednje vroči pečici 1 uro. Enkrat ga med tem obrnemo. Z maslom ne smemo slediti. Tak štrukelj je izvrsten in po svojem okusu lahko nadomesti fino torto.

Orehova potica

Napravimo si dobro shajano testo. Presejemo 1 kg bele moke, denemo 6 dkg kvasa, $\frac{1}{4}$ l dobre smetane, 15 dkg sladkorne sipe, žličko soli, lupino iz pol limone, 2 jajci, 15—20 dkg masla (vse mora biti samo mlačno, ne gorko). Testo gnetemo 15 minut, nakar ga pustimo shajati na mlačnem mestu poldruge uro. Med tem si napravimo takle orehov nadev:

V čist lonec denemo kuhati pol litra mleka, dodamo pol kg zmletih orehov (lahko tudi več), $\frac{1}{4}$ kg rozin, $\frac{1}{4}$ kg medu, nekoliko cimeta, $\frac{1}{8}$ kg sladkorne sipe, vse dobro pomešamo in pustimo počasi na mirnem ognju pol ure vreti, nakar pustimo, da se nadev ohladi. Nato testo, ki je že dosti shajano (poldruge ura zadostna), položimo na čist z moko potresen prt, ga na tenko razvaljamo, pomažemo enakomerno z orehovim nadevom, ga trdo povijemo in denemo na dobro pomaščen pekač; pečemo naj se eno uro. Pečica naj bo srednje vroča in pekač je treba po pol ure pečenja obrniti. Z maslom se tudi pri potici ne sme štediti; preden jo denemo v pečico, jo tudi lahko pomažemo z jajcem in s fino zmletimi orehi.

Tako pripravljena potica je izvrstna; lahko jo pripravimo že dva dni pred božičem.

BOLJŠA VEČERJA ZA SVETI VEČER

Ribja juha.

Pol kg krapa in drob od ribe, ikre in jetra denemo kuhati v pol litra

vode, denemo k temu še dve ali tri korenine zelene, ki jo bomo potem porabili za solato, pridenemo še petršilja, malo soli in pustimo ribo $\frac{3}{4}$ ure počasi kuhati. Nato napravimo na maslu svetlo prežganje, ga denemo v juho in pustimo še kakih 10 minut počasi vreti. Juho odstavimo, precedimo, krapovo meso očistimo koščice, ga razrežemo na majhne koščke in denemo v juho, ki jo serviramo z opečenimi žemljevim kockami, praženimi na maslu.

Jegulja v rižoti

Jeguljo osnažimo, drob odstranimo, operemo v več vodah, jo zrežemo na primerne kose, ki jih osolimo in pustimo vsaj 2 uri v soli, ker bo potem bolj okusno meso. Nato denemo v kozico $\frac{1}{8}$ kg domače masti ali masla, jeguljo vložimo v kozico in jo pustimo v vreli masti nekoliko opeči na obeh straneh. Pridenemo še nekoliko zrezane čebule, popra in paradiznikove mezge in pol kg opranega riža. Vse zalijemo z nekoliko vode in pustimo počasi vreti, dokler se riž, pa tudi jegulja ne omechata. V dobre pol ure je rižota že popolnoma gotova. Serviramo jo gorko na okrogli skledi, garniramo jo s cvetačo, ki smo jo kuhali v slani vodi in polili z vrelin maslom, in s solato iz zelene.

Ribji brodet

1 kg lepega svežega krapa (ali druge ribe n. pr. postrvi, sulca, lipana itd.) očistimo luskin, ribo operemo v več vodah, na kar jo dobro osušimo z belo krpico ter jo zrežemo na lepe kose in jo osolimo. Riba mora biti vsaj dve uri osoljena, preden pride na kozico, ker ima potem boljše okus. Na kozico damo 14 dkg masti ali masla (lahko tudi olja; a to velja samo za morske ribe), nato vložimo ribje kose in pustimo, da se krap hitro opeče na obeh straneh, kar je v 15—20 minutah gotovo. Nato vzamemo ribo ven, jo denemo na skledo in naredimo omako. Na mast, ki je ostala od ribe, denemo fino zrezano čebulo, nekaj česna, popra, paradiznikove mezge, napravimo svetlo prežganje iz masla in dveh žlic moke, denemo to v kozico, prilijemo nekoliko vode, vse zmešamo, pustimo še 10 minut vreti, nakar precedimo to omako na ribo in pustimo vse na kraju štedilnika, da ostane vroče. — Serviramo na okrogli skledi, garniramo z maslenim krompirjem in malimi jurčki, ki smo jih vložili v kis.

Pečena ščuka na sardelnem maslu

1 kg ščuke osnažimo, operemo v več vodah in nasolimo. Zdaj si pripravimo dve sardeli, vloženi v soli, ju dobro operemo, koščice iztrebimo, z nožem na fino zrežemo, ter zmešamo vmes $\frac{1}{8}$ kg svežega masla. Na to denemo ščuko, ki jo na lepe koščke zrežemo, na pekač in pečemo v pečici ter jo s tem sardelnim maslom vedno pridno mažemo in polivamo, dokler ni pečena. Pečji se mora v srednje vroči pečici $\frac{3}{4}$ ure. — Serviramo jo na podolgasti skledi, koščke ščuke lepo postavimo s hrbtom navzgor in garniramo z limono-

vimi rezinami in zelenim peteršiljem, kislimi malimi jurčki in rdečim radičem.

Oevrte ribe

1 kg lepega krapa (ali tudi druge ribe) očistimo luskin, odstranimo drob, operemo v več vodah, obrišemo z belo krpico, nasolimo in zrežemo na lepe kose. Nato povaljamo najprej vsak kos v moki, potem v raztepenem jajcu in drobtinah. Na kozico damo mast; ko je dobro razbeljena, cvremo ribje kose na precej vroči masti 15—20 minut. — Serviramo jih gorke, garniramo z različnimi pikantnimi solatami in kompotom iz brusnic.

Novosti na nogavicah

Modni kralji že dolgo časa poskušajo uvesti posebne novosti na nogavicah. Najprej so nad kolenom vezli ali pa tiskali urina kazala, toda ta moda se ni obnesla. Zdaj so se pojavili nad kolena vezeni rožni popki in razno drugo cvetje in nogavice s temi vzorci so že zelo priljubljene.

LEGAT
LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 28
ŠPECERIJA — DELIKATESE
Zajutrkovalnica
Kava dnevno sveža iz lastne
moderne pražarne

Orehov štrukelj

Potrebščine: 25 dkg moke, 8 dkg surovega masla, 3 rumenjaki, 2 dkg sladkorja, 1 šestnajstinka litra zavrete sladke smetane, 1 nožna konica, Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, pol zavojčka Dr. Oetker-jevega pecilnega praška, nekoliko soli.

Orehov nadev: 10 dkg orehov, 10 dkg sladkorja, 2 dkg presnega masla, 2 žlici strdi.

Štrukljevo testo: pripraviva: Iz gori naštetih potrebščin namesti testo, ki ga zloži kakor masleno testo, ter ga pusti $\frac{1}{4}$ ure stati. Skuhaj sladkor, deni vanj zmlete orehe in naposled presno maslo ter strdi; potem daj nadev hladiti. Sedaj razvaljaj štrukljevo testo in daj nanj orehov nadev, štrukelj zvij, obloži v obliki mreže s tankimi testenimi prameni, izrezanimi s koleščkom, namaži z rumenjacom in peci v topli (ohlajeni) pečici.

Velika
božična prodaja

po reklamnih cenah

Oglejte si naše izložbe

A. & E. Skaberne

Če še ne veš

Zdrobov praženec je posebno okusen, če stresesh surov zdrob na vročo mast in ga poliješ z mlekom. Potem deni takoj v pečico. Zdroba poprej nikar ne kuhaj!

Orehi so posebno priporočljivi za slabotne in slabokrvne ljudi, ker imajo mnogo kalorij, posebno beljakovine in maščobe. Poleg tega ima večina ljudi rada ta sad, kar še posebno pripomore k okrepljenju.

Glavnata solata ostane sveža, če jo spraviš na hladnem v glinasti posodi, ki jo pokriješ s porcelanastim pokrovom. Ali pa če je zaviješ v čisto, mokro ruto.

Ostankov prikuh ne smeš pustiti v kuhinjskih loncih, ker se radi skisajo in pustijo v posodi duh. Posebno poleti je to nevarno. Zlasti zeleni fižol se prav rad pokvari. Ostanke spravljajte v porcelanastih posodah.

Nastrgana čebula začini izdatneje in daje boljši duh kakor pa narezana. Tega gospodinje še zmerom zadoosti ne vedo.

Če iztisneš grozdje in pustiš sok stabi, se vino samo napravi. V prahu, ki se drži grozdnih jagod, so glive, zaradi katerih sok vre, da se napravijo mehurčki iz ogljikove kisline, ki dajo alkohol.

Strjeno majonezo lahko zrediš, če ji primešaš malo mleka. To sredstvo je boljše kakor če bi primešala kisa, ki se dostikrat ne razdeli enakomerno; mleko izboljša okus in vzame majonezi ostrost.

Štedilnik na špirt. Tak štedilnik zdaj mnogo uporabljajo. Posebno do-

Ponaredbe živil

Dragoceni nasveti gospodinjam pri nakupu

Visoke cene živil so za dobavitelja in prodajalca izpodbuda, da si s ponarejevanjem povečata dobiček.

Kupci, predvsem pa gospodinje morajo pri nakupu živil misliti na zdravje svojih ljudi, obenem pa tudi na varčevanje. Če bi vsakdo, ki zaloti prodajalca, da si veča dobiček s ponarejenimi živili, to naznanil oblastem, bi bilo takih kupčij kmalu konec.

Evo nekaj primerov, kako se lahko sami prepričate o pristnosti nekaterih živil.

Klobase

Pri njih je težko. Damo vam lahko samo dva dobra nasveta: kupujte v zanesljivih trgovinah in odločno odklanjajte take klobase, ki bi imele sladkav ali kiselkast duh in sumljivo barvo.

Čokolada

Tudi pri čokoladi so kemični zavodi že našli slabe primesi. Posebno poceni vrste vsebujejo slabo, manjvredno mast, zdrobljeno opeko in podobno. Gospodinja mora paziti pri nakupu, da ima čokolada gladko trdno glazuro. Če je pri strganju čo-

bro nam služi na potovanju. Pri modernih štedilnikih ne gori samo špirt, temveč tudi plini, ki se pri segravanju špirta razvijajo.

kolade prah lepe temne barve, potem je čokolada dobra.

Začimbe

Začimbe bi morali zmerom v cellem stanju kupiti in ne v prahu. Ker pa je strganje dolgočasno in težavno delo, se moramo pač zanesti na svoj okus in vonj, obenem pa tudi na poštenost prodajalca.

Kava

Če stresete kavo v skledo vode, bodo kavna zrna zaradi olja, ki je v kavi, plavala na površju, med tem ko bo vse drugo, kar je primešana, ostalo na dnu. Nikakor vam ne svetujemo, da kupite zmleto kavo. Po barvi in obliki zrn prav lahko ugotovite, ali je kava dobra ali ne. Tudi ne sme voda, v katero stresete zrna, preveč potemneti. Še bolje se prepričate o kakovosti kave, če jo zmleto stresete v vodo. Primesi cikorijske, sladke in pese so sicer neškodljive — a čemu bi jih plačevali za drago kavo?

Moka

Pri njej ne moreta doma napraviti natančne preiskave, ker jo dobite že v zmletem stanju. Samo črve in kamenčke lahko opazite s prostim očesom. Ali je moka primešana tudi kre- da ali pa sadra, bo gospodinja spoznala po okusu in izdatnosti.

Mleko

Če je mleko zmešano z vodo ali smetana večkrat posneta, izgubi dosti redilnih snovi. Tudi okus in barva sta drugačna. Dobro mleko ima rumenkastobelo barvo in prijeten okus. Višnjevkasta barva je zanesljiv dokaz slabe kakovosti.

Olje

Ali je olivno olje pravo, spozna gospodinja samo po okusu in vonju, pa po barvi: biti mora zlatorumena. Če stresesh steklenico in se olje peni, je ponarejeno.

Čaj

Pristnost čaja prav lahko spoznaš. Stresi nekaj čaja v kozarec vode in ga malo potresi. Pristni čaj po barvi vodo svetlorumeno. Čaj iz posušenih drugih rastlin pa napravi vodo temno in kalno.

Kakao

Ker dobimo v prodaji kakao samo v prahu, se moramo zanesti samo na okus, barvo in raztopitev pri kuhanju. Če ostane kljub dolgemu kuhanju hrapav, peskast, je ponarejen.

Med

Sirup je manjvreden med. Če zmešaš med z alkoholom, se bo pristni med hitro raztopil, če je ponarejen, pa se bo vsedel na dno. **

KUPUJTE
NAJBOLJŠE
DOMAČE
IZDELKE

ZA GOSPODE

nizki čevlji, črni in rjavi Din 165-
visoki čevlji, črni in rjavi Din 165-
lakasti orig. Good Welt Din 225-

PRVOVRSTNA KAKOVOST
N I Z K E C E N E

ZA DAME

Čevlji črni in rjavi . . . Din 145-
čevlji lakasti Din 165-
čevlji kombinirani . . . Din 195-
čevlji semiš z lakom . . . Din 215-

KUPUJTE
NAJBOLJŠE
DOMAČE
IZDELKE

ZA BOŽIČ

NAJPRAKTIČNEJŠA DARILA

PODRUŽNICE:

LJUBLJANA Aleksandrova 1
Miklošičeva c. 14
MARIBOR Vogal Gosposke
in Slovenske ul.
CELJE Kocenova
ulica 2
KRANJ Ivan Savnik
Murska Sobota, Zagreb, Karlovac, Sušak, Crikvenica, Šibenik, Split,
Sarajevo, Banja Luka, Osijek, Vukovar, Novi Vrbas, Vršac, Novi Sad,
Sombor, Subotica, Vel. Bečkerek, Beograd, Niš, Skoplje

Domači čevlji v vseh barvah Din 38-
Domači čevlji visoki Din 45-
Melton čevlji iz črne klobučevine, obšiti z usnjem Din 125-

MOŠKE, DAMSKE IN OTROŠKE NOGAVICE
V BOGATI IZBIRI, PO NIZKIH CENAH!

ČEVLJE

KUPUJTE
NAJBOLJŠE
DOMAČE
IZDELKE

ZA OTROKE

čevlji z zaponko 18—27 Din 45-
čevlji visoki 26—30 . . . Din 85-
čevlji visoki 31—35 . . . Din 105-

ELEGANTNA IZDELAVA
TRPEŽNA IN ZDRAVA OBUTEV

Snežke od Din 95-
moške galoše Din 75-
otroški škorenjčki od Din 95-

KUPUJTE
NAJBOLJŠE
DOMAČE
IZDELKE

Jugoslovenska Kranj

**izdeluje
modne
svile
tiskano
bombažno
blago
prvovrstno
stalne barve**

**Kupujte
domače blago!**

**Kupujte domače izdelke
jugoslovanske tvornice**

Dr. A. Oetkerja

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj, 1/4 litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peci ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. Oetkerjeve

špecialitete se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. Oetker, Maribor

Znižali smo cene

vsem čevljem domačega in tuje-
jega izvora za gospode in dame.
Oglejte si naše blago in izbiro,
predno kaj kupite.

A. ŽIBERT
trgovina s čevlji
LJUBLJANA
Prešernova ulica

**Ako Vam
naš list ugaja,**

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugim

KLIFETE
LJUBLJANA-DALMATINOVAS.

Spolne bolezni,

sifilis, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih vbrizgavanj, brez živega srebra in salvarzana. Tisoči žen in mož enodušno hvalijo svoje ozdravljenje (trajno) na naroden način s preparatom „VIGI-TABL“ brez motenj v izvrševanju poklica. Sijajna priznanja. Tisoče zahval. „VIGI-TABL“ učinkuje zjamčeno, sigurno in prav hitro. Učinki so naravnost presenetljivi. Prof. Herry se je o njih izrazil, da „delajo prave čudeže“. Uporabljanje je za zdravje povsem neškodljivo. Cena Din 120.—, posebno za stare slučaje Din 200.—. Poskusna pošiljka Din 90.—. Pošilja diskretno le HAVELKOVA Pharm. laboratorij AIDE, Praga-Vinogradi, Slezská 116 - T. R. 801. Pošt. predal 28. Č. S. R.

Da ne pozabim!

Še danes moram poslati naročnino za „Družinski Tednik Roman“

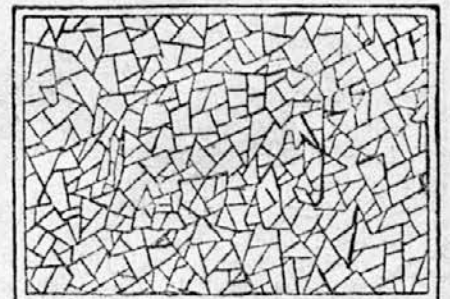
Skrivalnica

V spodnji sliki je skrit slon, ki ga morate poiskati. Ko ga odkrijete, prevlecite s svinčnikom ali pa s črnilom njegove obrise, napišite pod sliko jasno in razločno svoje ime in naslov in pošljite vse skupaj v odprti kuverti, frankirani z znamko za 25 par, na upravo »Družinskega Tednika Romana«, Ljubljana, Dunajska c. 29/1, poštni predal št. 845.

Nefrankirane ali premalo frankirane pošiljke bo uprava zavrnila.

Tu odstrizite!

Pošiljam Vam rešitev skrivalnice, objavljene v Vašem velikem nagradnem natečaju. Obenem nakazujem 1/2 letno naročnino ter Vas prosim, da me vpišete v seznam tekmovalcev za nagrade ter mi kot naročniku pošiljate Vaš list.

Ime

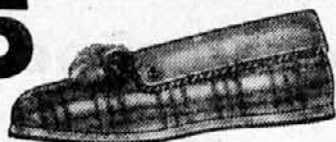
Kraj

Pošta

ZA OTROČIČKE

DIN.
25

Vrsta 7042

Tople copate iz volnenega sukna z močnim podplatom in toplimi vložki obvarujejo Vaše otroke pred prehlajenjem.

DIN.
35

Vrsta 2851-05

Čevlji iz laka ali rujavega boksa za naše najmlajše odjemalce. Vel. 19-26 Din 35-; vel. 27-34 Din 49-; vel. 35-38 Din 69-.

DIN.
35

Vrsta 3661-00

Otročičkom za mraz visok čevljiček iz črnega ali rujavega boksa s podplatom iz krupona. Vel. 19-27.

DIN.
59

Vrsta 9891-60

Nepremočljivi otroški škornji iz lakastega gumija, v katerih otrok lahko hodi tudi po največjem snegu in blatu. Velikost 19-26 Din 59-; 27-34 Din 79-; 35-38 Din 99-; moški za štrpce Din 129-; lakasti Din 149-.

Za Božič

JE OBUTEV NAJPRIMERNEJŠE DARILO!

ZA MAMICO

DIN.
69

Vrsta 1865-01

Praktične gumijaste snežke bodo obvarovale Vaše noge pred vlago, stanovanje pa pred nesnago. V teh čevljih nosite čevljičke iz satena za Din 59-.

DIN.
89

Vrsta 2945-11

Okusni čevlji iz rujavega ali črnega boksa. Nujno potrebni vsaki gospodinjici za nedeljo in praznik. Išli iz najboljšega laka za Din 99-.

DIN.
99

Vrsta 2055-10

Udobni, topli a vendar elegantni čevljički z okusnim okrasom. Za mraz in zimo nenadomestljivi.

ZA OČKA

DIN.
39

Vrsta 7047

Po dnevnem naporu se počutite najbolje v teh udobnih domačih čevljih iz volnene tkanine.

DIN.
49

Vrsta 9817-61

Te lahke galoše iz najboljšega gumija Vam bodo obvarovale čevlje; ohranile Vam bodo noge suhe in tople tudi v najhujšem dežju. Ženske galoše za leto 1950.

DIN.
89

Vrsta 1937-22

Trpežen čevlji iz črnega ali rujavega boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom. Pripraven za vsakega, ki predvsem zahteva trajnost čevljev.

DIN.
99

Vrsta 1977-22

Visoki čevlji iz finega črnega telečjega boksa z elastičnim gumijastim podplatom. Zelo prikladni za one, ki zahtevajo predvsem trpežnost obutve.

DIN.
99

Vrsta 3967-22

Udobni čevlji iz črnega boksa z neraztrgljivim gumijastim podplatom. Zelo prikladni za one, ki so v svojem poslu prisiljeni, da mnogo hodijo.

Alata